

Vlaams
Parlement

vergadering **C60**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 10 november 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de nieuwe federale besparingsmaatregelen en de gevolgen voor leerkrachten – 306 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de communicatie rond de maatregelen betreffende de diploma-bonificatie en de gevolgen voor het onderwijspersoneel – 417 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het meetellen van studiejaren als gewerkte jaren bij de berekening van het wettelijk pensioen – 435 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vermarkting van onderzoeksresultaten – 50 (2016-2017)	11
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijkheid tot stage in een beschutte werkplaats – 54 (2016-2017)	14
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de cijfers van Eurostat in verband met het vreemdetalenonderwijs in het basisonderwijs – 80 (2016-2017)	17
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebruik van uren voor bijzondere pedagogische taken (bpt-uren) in het onderwijs – 82 (2016-2017)	21
VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de inschrijving van mensen zonder geldige verblijfsvergunning voor het volgen van een opleiding aan een hogeschool of universiteit – 86 (2016-2017)	25
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de naleving door de Franstalige faciliteitenscholen van de voorwaarden van het Interpretatiedecreet van 23 oktober 2009 – 91 (2016-2017)	27
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over begeleiding van startende directies – 111 (2016-2017)	30

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over studiebegeleiding door studentenverenigingen – 144 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de begeleiding van studenten met een migratieachtergrond aan de Universiteit Antwerpen door een studentenvereniging – 307 (2016-2017)	34
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebruik van minimumpakketten in het onderwijs – 183 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het effect van de aangepaste regelgeving in het kader van de minimumpakketten – 211 (2016-2017)	40
Bijlage 1	42
Bijlage 2	42
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het voorstel van de studentenraad (Stura) van de KU Leuven om een studentenkoepel voor universiteiten op te richten – 193 (2016-2017)	43
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toenemende uitdagingen van digitalisering voor het onderwijs – 198 (2016-2017)	46
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het risico op gehoorschade en stemproblemen bij leerkrachten uit het onderwijs – 205 (2016-2017)	49
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de studievoortgangsbewaking – 219 (2016-2017)	51

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de nieuwe federale besparingsmaatregelen en de gevolgen voor leerkrachten
– 306 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de communicatie rond de maatregelen betreffende de diplomabonificatie en de gevolgen voor het onderwijspersoneel
– 417 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het meetellen van studiejaren als gewerkte jaren bij de berekening van het wettelijk pensioen
– 435 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Minister, dit is een relevante vraag omdat er op het federale niveau beslissingen zijn genomen die dreigen de attractiviteit van het mooiste beroep ter wereld – dat van leraar – te ondergraven.

De Federale Regering sloot op 14 oktober een akkoord om verder te besparen. Door de hervorming van de pensioenen wil de regering 1,5 miljard euro besparen tegen 2020. Deze maatregel zal ook een grote impact hebben op de toekomst van Vlaamse ambtenaren, en daarbij zijn heel veel leerkrachten.

Minister, deze federale maatregel heeft een grote impact op ons Vlaamse onderwijs. Op welke wijze werd u betrokken bij de federale regeringsbeslissingen die van toepassing zijn op leerkrachten? Eerder dit jaar had men al een beslissing genomen in het kader van de pensioenen. Minister Bacquellaine had u toen niet geraadpleegd. Ondertussen hebben we al van gedachten kunnen wisselen over de impact van die maatregelen tijdens de plenaire vergadering. U hebt toen aangegeven dat u overleg zou hebben met de federale minister van Pensioenen en de ministers van de andere deelstaten bevoegd voor onderwijs. Wat is de stand van zaken in het kader van dat overleg over de besparingsmaatregelen die in het kader van de federale begroting 2017-2018 werden getroffen? Kunt u duidelijkheid bieden over de concrete inhoud van de maatregelen die gevolgen hebben op het leerkrachtenberoep? De diplomabonificatie wordt afgeschaft. Hoe zal dit precies verlopen en welke impact heeft dit op leerkrachten?

De gunstige loopbaandeler zal niet meer voor iedereen van toepassing zijn. Leerkrachten zullen wellicht tot bijna vier jaar langer moeten werken voor hetzelfde pensioen. Klopt dit? Kunt u toelichten wat de gevolgen zijn van de afschaffing van de gunstige noemer of tantième?

Wordt de perequatie, de koppeling van het pensioen van leerkrachten aan de welvaartsevolutie, behouden? Zal het lerarenberoep worden opgenomen in de lijst van zware beroepen? Gaat het over alle leerkrachten?

Wat mogen de huidige en toekomstige leerkrachten nog verwachten van het lerarenberoep, hun loopbaan, de eindloopbaanregeling en hun pensioen? Dat is een vraag die peilt naar de stand van zaken in de onderhandelingen in het lerarenloopbaanpact. Hoe staat het daarmee? De partners hebben aangegeven dat de federale besparingsmaatregelen de onderhandelingen op Vlaams niveau

doorkruisen. Hebben ze nog ambitie? Ik hoop alvast van wel. We steunen u om tot een nieuw aantrekkelijk lerarenloopbaanpact te komen. Hoe zult u dat faciliteren alsook de verhoogde attractiviteit van het lerarenberoep?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, op donderdag 20 oktober 2016 keurde de federale ministerraad op voorstel van federaal minister van Pensioenen Bacquelaire een voorontwerp van wet goed over de regularisatie van de studieperioden voor de berekening van het ambtenarenpensioen. Dit voorontwerp van wet harmoniseert het pensioenstelsel op het vlak van het aantal studiejaren dat in aanmerking komt voor de berekening van het pensioen. Het eerste luik voorziet in het einde van de kosteloosheid van de inaanmerkingname van het vereiste diploma mits behoud van de verworven rechten.

Het voorontwerp voorziet echter in twee uitzonderingen. Ten eerste, de verworven rechten zijn gevrijwaard op basis van de reeds gepresteerde loopbaan. Voor de pensioenen die ingaan vanaf 1 januari 2018 is in een gedeeltelijk behoud van de kosteloosheid voorzien. Ten tweede, de kosteloosheid blijft bovendien behouden voor de personen die, ten laatste op 1 januari 2018, aan de voorwaarden voldeden voor het verkrijgen van een vervroegd pensioen.

Daarnaast wordt het enkel mogelijk om de studieperioden te laten meetellen voor het pensioen, mits het betalen van een regularisatiebijdrage. Dit stemt overeen met de regeling in de privésector. Deze hangt af van het moment waarop de regularisatieaanvraag wordt ingediend. De diploma's die in aanmerking komen, zijn niet beperkt tot de diploma's die vereist zijn voor de functie. Dit voorontwerp van wet werd in eerste lezing goedgekeurd door de Federale Regering en wordt voor syndicaal overleg voorgelegd.

Minister, op welke manier bent u betrokken bij de totstandkoming van dit voorontwerp van wet gelet op het hoge aantal personeelsleden in het onderwijs dat gevat wordt door de nieuwe bepalingen? Hoe zal de communicatie naar de personeelsleden in het onderwijs gebeuren? Zullen de personeelsleden ergens kunnen simuleren hoeveel het afkopen van de studiejaren zal kosten en welk effect dit zal hebben op het pensioen? Zit u hierover nog samen met de minister van Pensioenen? Wat is het verdere traject?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, het zal u niet verbazen dat de beslissing van de federale ministerraad van 20 oktober 2016 over de regularisatie van de studieperiodes voor de berekening van het ambtenarenpensioen mij heeft aanzet om, in het spoor van mijn eerdere vragen om uitleg over het onderwijspensioen, u ook vandaag een vraag voor te leggen die polst naar mogelijke consequenties voor de pensioenen in het onderwijs en naar uw reactie op het federale initiatief. Ik weet dat u dit dossier met grote zorg en aandacht opvolgt. U begrijpt dat u van mij hetzelfde kunt verwachten en dat ik u en de Vlaamse Regering steun bij het formuleren van meningen die niets aan duidelijkheid overlaten.

Basis voor mijn vraag is dus de beslissing van de Federale Regering van 20 oktober die, als ik uitga van het persbericht van de minister van Pensioenen, de goedkeuring in eerste lezing inhoudt van het wetsontwerp betreffende de regularisaties van de studieperiodes voor de berekening van het ambtenarenpensioen.

Ik onthoud uit de genoemde communicatie van minister Bacquelaire dat voortaan de werkenden uit de drie pensioenstelsels de mogelijkheid zullen hebben om

al hun studiejaren af te kopen tijdens de volledige duur van hun loopbaan en dat het forfaitaire bedrag van de regularisatiebijdrage wordt vastgelegd op 1500 euro per diplomajaar, ongeacht het stelsel. Ik onthoud ook dat na een periode van 10 jaar na het afsluiten van de studies de mogelijkheid tot afkopen zal worden behouden maar het te betalen bedrag hoger zal liggen. Ik onthoud dat voor ambtenaren afkopen ook zal kunnen voor behaalde diploma's die niet vereist zijn voor de uitoefening van hun functie. Ik onthoud dat de verworven rechten door de ambtenaren gevrijwaard zullen blijven voor pensioenen die ingaan vanaf 1 maart 2018, met name: "Een ambtenaar die houder is van een diploma van vier studiejaren en al driekwart van een volledige loopbaan heeft gepresteerd, zal zo kunnen genieten van het gratis in aanmerking nemen van drie van zijn diplomajaren voor zijn pensioenberekening." Ik onthoud ten slotte dat de kosteloosheid wordt behouden voor personen die ten laatste op 1 maart 2018 de voorwaarden vervullen om met vervroegd pensioen te gaan en dat minister Bacquelaine wordt belast met het opstarten van het sociaal overleg over deze hervorming.

Minister, begrijp ik het goed dat leden van het onderwijspersoneel die in de toekomst in aanmerking komen voor een ambtenarenpensioen en geen beroep zullen kunnen doen op de verworven rechten waar minister Bacquelaine het over heeft, pensioenverlies zullen lijden ten opzichte van de huidige situatie als zij geen studiejaren afkopen? Hoe benadert u het genoemde federale wetsontwerp dan vanuit de collegiale visie van de Vlaamse Regering "dat moet worden gegarandeerd dat wie langer werkt gedurende een periode gelijk aan de studieduur of wie werkt tot de wettelijke pensioenleeftijd geen pensioenverlies mag lijden ten opzichte van de huidige situatie"? Heeft de Vlaamse Regering zich al gebogen over deze meest recente evolutie op federaal vlak? Zo ja, hoe evalueert ze het effect ervan op de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep? Zo neen, wanneer zal dit gebeuren? Overweegt de Vlaamse Regering initiatieven ten aanzien van de Federale Regering over het in eerste lezing goedgekeurde wetsontwerp? Acht u het aangewezen om met het oog van het vrijwaren van het lerarenberoep, nog bijstellingen te bepleiten? Zal de Vlaamse Regering betrokken worden bij het sociaal overleg dat minister Bacquelaine over de voorgestelde hervorming zal starten? Als het wetsontwerp na verdere besprekingen en sociaal overleg niet meer ingrijpend zou wijzigen, zal de Vlaamse Regering dan ook in deze context de eerder geformuleerde duidelijke mening hardmaken dat opbrengsten bij de beroepsgroep van het Vlaamse onderwijs – hier wellicht gegeneerd via de regularisatiebedragen – moeten worden geherinvesteerd in diezelfde beroepsgroep?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Op de federale ministerraad van 20 oktober 2016 werd het voorontwerp van wet betreffende de regularisatie van studieperioden voor de berekening van het ambtenarenpensioen in eerste lezing goedgekeurd. Op 21 november 2016 zal over dit voorontwerp voor het eerst syndicaal worden onderhandeld in de schoot van het Comité A, waarin de verschillende overheden zijn vertegenwoordigd. Daar zullen ze de kans krijgen om hun standpunt uiteen te zetten.

Voorafgaand en in het kader van de besprekingen in de commissie voor pensioenen van de publieke sector heeft de Vlaamse Regering haar standpunt met betrekking tot deze regeling duidelijk gemaakt en bezorgd aan de Federale Regering. Ik verwijs hiervoor naar de besprekingen in de commissie Onderwijs van 16 oktober 2016. De Vlaamse Regering heeft, inzake de maatregelen die worden uitgewerkt in het kader van de afschaffing of harmonisering van de diploma-bonificatie voor de berekening van het pensioen, gesteld dat moet worden gegarandeerd dat wie langer werkt gedurende een periode gelijk aan de studieduur of wie werkt tot de wettelijke pensioenleeftijd, geen pensioenverlies mag

lijden ten opzichte van de huidige situatie. Het standpunt van de Vlaamse Regering in dit dossier is zo klaar als een klontje.

Het standpunt van de Vlaamse Regering met betrekking tot de opbrengsten is verbonden aan het dossier van de zware beroepen en niet aan het wetsontwerp dat op 20 oktober door de Federale Regering is goedgekeurd. Bij de besprekingen in de commissie pensioenen voor de publieke sector heeft de Vlaamse Regering het standpunt ingenomen dat eventuele budgettaire opbrengsten naar aanleiding van de hervorming inzake zware beroepen in de publieke sector integraal geherinvesteerd moeten worden in de toekomstige regeling voor de publieke sector. Daarnaast hebben we gesteld dat eventuele budgettaire opbrengsten bij beroepsgroepen van een gefedereerde entiteit, bijvoorbeeld de leerkrachten van de Vlaamse Gemeenschap, in de toekomstige regeling geherinvesteerd moeten worden in beroepsgroepen van diezelfde gefedereerde entiteit.

Ik hoop dat iedereen begrijpt wat ik nu zeg. Wij zeggen dus: als je een hervorming doet in de publieke sector, herinvesteer dan in de publieke sector. Als je hervormt en dat heeft een grote impact in een gefedereerde entiteit, dan moet je dat bedrag daar herinvesteren. Dat is het unanieme standpunt van de Vlaamse Regering en is overgemaakt aan de Federale Regering.

Ik kom tot de specifieke vragen over de diplomabonificatie. De gratis diplomabonificatie die een gunstig effect had op de loopbaanvoorwaarde voor het vervroegd pensioen, wordt geleidelijk aan uitgefaseerd. Dit was al eerder beslist bij de wet van 28 april 2015. Afhankelijk van het aantal jaren diplomabonificatie, wordt respectievelijk vier, vijf en zes maanden diplomabonificatie voor het vervroegd pensioen per kalenderjaar afgeschaft vanaf 1 januari 2016. Dat betekent, als je op de lange termijn gaat kijken, dat vanaf 1 januari 2030 geen enkel studiejaar nog gevaloriseerd zal worden voor de loopbaanvoorwaarde voor het vervroegd pensioen. Dat is beslist.

Daarnaast is er de beslissing van 20 oktober 2016, na de eerste lezing, die gaat over de geleidelijke afschaffing van de gratis diplomabonificatie voor de berekening van het pensioenbedrag en de invoering van de betaling van een persoonlijke regularisatiebijdrage om de studie jaren toch te laten meetellen voor de pensioenberekening. In een eerste fase zegt men dus dat men ze niet meer zal laten meetellen voor de berekening van de pensioendatum. Je kunt er natuurlijk over beslissen, maar de vraag is of het evident is dat je de jaren waarin je studeert meetelt in de berekening van wanneer je met pensioen kunt gaan. In een tweede fase heeft men gezegd dat je dat toch nog kunt laten meetellen, maar dan moet je er een bedrag voor betalen. Op 21 november 2016 zal er een eerste officieel overleg over dit voorontwerp zijn.

Collega Gennez, de maatregelen met betrekking tot het tantième 1/55 zullen uiterlijk op 1 januari 2018 in werking treden om een effect te hebben op 1 januari 2019, tegelijk met de bepalingen die meer voordelige maatregelen invoeren met betrekking tot het pensioen voor de functies die een erkenning genieten als zwaar beroep. Dat is niet onbelangrijk. Dat klinkt theoretisch, maar de 1/55 is gekoppeld aan de datum waarop het zwaar beroep gereorganiseerd wordt.

De preferentiële tantièmes voor de berekening van het pensioen voor de jaren gepresteerd vanaf 1 januari 2019 worden afgeschaft. De verhogingscoëfficiënt voor de berekening van de loopbaanduur, die in 2019 1,03 bedraagt en verbonden is aan de preferentiële tantièmes, wordt afgeschaft vanaf 1 januari 2019 voor de gehele loopbaan. Maar er is een overgangsmaatregel die erin voorziet dat, in verhouding tot hun situatie voor deze afschaffing, de ambtenaren geboren voor 1961 maximum een jaar langer zullen moeten werken, diegenen geboren in

1961 en 1962 maximum twee jaar en diegenen geboren in 1963 en 1964 maximum drie jaar langer zullen moeten werken.

Over de perequatie is geen enkele beslissing genomen. De vraag over de zware beroepen is ook zeer relevant. Hiervoor verwijs ik naar mijn antwoord in de commissie van 16 oktober 2016. Het Nationaal Pensioencomité keurde op 12 september 2016 een voortgangsrapport goed met daarin een aantal criteria die kunnen leiden tot de erkenning als zwaar beroep. De Federale Regering maakt op dit ogenblik werk van het bepalen van een budget dat kan worden aangewend om een nieuw voordelig pensioensysteem voor zware beroepen te financieren. Daar zijn nog geen keuzes in gemaakt. Er zijn wel de vier criteria. Naast het criterium fysieke belasting is ook het criterium psychosociale belasting opgenomen, wat nuttig is als je een aantal aspecten rond het lerarenberoep mee wilt opnemen.

Wat betreft het loopbaandebat volg ik uiteraard op de voet wat er federaal gebeurt. We zijn als Vlaamse overheid ook betrokken. Dat is de reden waarom ik niet heb gewacht tot men federaal een ontwerpbeslissing maakt en waarom we, voor de federale overheid een beslissing heeft genomen, al een standpunt hebben bepaald in de schoot van de Vlaamse Regering om gewapend te zijn tegen het moment dat we naar het Comité A gaan en ons standpunt daar kunnen meegeven. Samen met de sociale partners zijn we het effect van de maatregelen aan het bekijken, want er zijn nog heel wat vragen.

Ik wil wel onderstrepen dat het feit dat personeelsleden langer moeten werken, een gegeven is dat we overal moeten aannemen, niet alleen binnen de Vlaamse overheid en in het onderwijs, maar in de hele samenleving. We hebben wel gezegd dat de afschaffing van de diplomabonificatie niet tot gevolg mag hebben dat mensen die tot de pensioengerechtigde leeftijd werken, niet zouden kunnen genieten van een vol pensioen. Daar zit wat mij betreft op dit ogenblik een angel in de beslissing die voorbereid is door de Federale Regering.

Wat betreft de beleidsprioriteit hebben we op Vlaams niveau op 27 september vergaderd. Het punt van de verlofstelsels is opgelost. Over de loopbaanmaatregelen wordt elke dinsdag vergaderd. Ik vind het logisch dat we dat een beetje in cadans laten verlopen met wat er op federaal vlak gebeurt met het pensioen omdat het ene een impact heeft op het andere. Ik wil niet het ene forceren als ik niet weet hoe het totaalplaatje er zal uitzien voor de leerkrachten.

Collega Daniëls, uw vraag over de communicatie is een zeer goede vraag, want wij krijgen op dit ogenblik ook veel vragen. Dit is in eerste instantie de bevoegdheid van de federale pensioenadministratie. Mijn administratie heeft de voorbije jaren alle relevante informatie met betrekking tot de loopbaan en de diploma's van het onderwijspersoneel bezorgd aan de pensioenadministratie. Dit was een intensief en duur project, namelijk het project Capelo. Volgens mijn informatie is op dit ogenblik van overheidswege niet in een simulatietool voorzien. Wel zal de regularisatiebeslissing van de pensioendienst moeten voorzien in een simulatie van de impact op het pensioenbedrag. Na onderzoek van de aanvraag stuurt de pensioendienst een gemotiveerde regularisatiebeslissing naar het personeelslid. Het personeelslid kan dan beslissen om al dan niet effectief de regularisatiebijdrage te storten. De effectieve onderhandeling moet uiteraard nog gebeuren. Dat zal op 21 november op een eerste bijeenkomst gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik denk effectief dat het van het allergrootste belang is dat de verschillende regeringen van het land, als ze beslissingen nemen die zo'n belangrijke impact hebben op de loopbaan van een belangrijk beroep als dat van leerkracht, dat in overleg gebeurt. Bij de eerdere beslissingen inzake diplomabonificatie en preferentiële tantièmes was dat niet het geval. U was toen

samen met ons terecht boos omdat het een pad in de korf zette van de onderhandelingen die u probeert te voeren in het kader van het lerarenloopbaandebat. Als dat nu wel gebeurt, is dat alvast een eerste stap in de goede richting.

Er is de vaststelling over de tbs-regelingen enzovoort, die ook in het verleden zijn bijgesteld. U haalt ook het maatschappelijk bewustzijn aan, en wij zijn er ons ook met ons allen van bewust dat je loopbaan beëindigen op 55 of 58 jaar niet haalbaar en niet wenselijk is. De meeste mensen in het onderwijs vragen daar ook niet naar. We moeten wel zien dat we de instroom niet hypothekeren door de attractiviteit van het beroep op de helling te zetten. Dat zien we dit jaar al bij de instroom in de lerarenopleiding. Die stijgt niet, ook al dreigt het tekort aan leerkrachten nijpend te worden. Dat heeft mee te maken met de verwachtingen die jonge mensen koesteren over de loopbaan in het onderwijs. We moeten heel waakzaam zijn dat we echt niet aan mensen vragen om langer te werken, in sommige gevallen zelfs zeven jaar langer, voor minder pensioen. Dat zal de attractiviteit van het beroep absoluut niet ten goede komen, integendeel.

Het is wat ons betreft een zwaar beroep. Bijvoorbeeld een kleuterjuf moet werken tot 60, 61, 62 of 63 jaar en in de toekomst tot 67 jaar. Dat lijkt ons geen goede beslissing van de Federale Regering. Wij vinden dat geen menselijke benadering. Van die mensen kunnen we niet vragen dat hun loon erop achteruitgaat, dat hun studiejaren niet meetellen die noodzakelijk zijn om het beroep te kunnen uitoefenen, wat het beroep van leerkracht onderscheidt van andere beroepen waar de diplomavereisten minder hoog kunnen zijn. De diplomavooraarde is een noodzaak. We moeten die dan ook durven en blijven honoreren.

Het is belangrijk om evenwichtige maatregelen af te spreken. Wat men tot nu toe gedaan heeft op het Vlaamse niveau is heel weinig. Op het federale niveau raast de trein klaarblijkelijk voort, zowel wat betreft de afschaffing van diplomabonificaties als van de preferentiële tantièmes. Minister, stop die federale waanzin, want de leerkrachten dreigen er het slachtoffer van te worden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Stop met de bangmakerij, zou ik daarop willen zeggen. Minister, u hebt zeer duidelijk geformuleerd waar het momenteel zit. Maar dan worden er berichten verspreid over de honderden euro die men minder zou hebben als pensioen. Volgens de informatie die ik heb, klopt dat niet. Minister, u hebt bovendien nog eens herhaald dat wie langer werkt onder de voorwaarden die u daarnet hebt vermeld, niet minder pensioen zal hebben. Dat is een zeer duidelijk uitgangspunt. Minister, ik wil u in de Vlaamse Regering steunen om op die manier te kijken naar de onderhandelingen.

Dan kom ik tot de communicatie. We bezorgen onze leerkrachten allemaal een loonbrief, hetzij digitaal, hetzij op papier. Als de maatregel definitief wordt, moeten we dat instrument gebruiken om aan die leerkrachten duidelijk te maken welk deel van hun opleiding meetelt en voor welk deel ze moeten 'bijkopen'. Dat moet voor die mensen heel duidelijk zijn, zodat ze zelf niet naar die informatie op zoek moeten gaan. Zodra de definitieve beslissing valt, moet die informatie naar de leerkrachten proactief gebeuren zodat ze daar zelf niet naar op zoek moeten gaan. De Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) wordt op dit moment al overbevraagd op dat vlak.

Dan heb ik nog een zeer concrete vraag. We hebben het nu vooral over die diplomabonificatie, wat één gegeven is uit de totale pensioenhervorming. Diplomabonificatie is dus één zaak, de zware beroepen en de tantièmes is een andere zaak die in de nationale pensioencommissie wordt behandeld. Daarnaast is er nog de totale loopbaan en de loopbaanvoorwaarden. Zou het niet goed zijn

om een simulatie te maken, om te kijken hoe al die maatregelen met elkaar sporen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het uitgangspunt is voor mij de verklaring van de Vlaamse Regering dat wie langer werkt gedurende een periode gelijk aan de studieduur, of wie werkt tot aan de wettelijke pensioenleeftijd, geen pensioenverlies mag lijden in vergelijking met de huidige situatie. Voor mij is die zinsnede niet vatbaar voor veel interpretaties.

Minister, het onderwijzend personeel en de syndicale organisaties volgen dit dossier en zijn tot nog toe bijzonder tevreden over de wijze waarop u het hebt behandeld. We weten zeer goed dat het uur van de waarheid nog moet komen. Ik ben er mij ook van bewust dat jonge mensen die vandaag in het onderwijs starten niet onmiddellijk wakker liggen van hun pensioen. Maar wie denkt dat de problematiek van de pensioenen onbelangrijk is, dwaalt. We moeten zeer goed weten dat dit een belangrijk dossier is, dat mogelijk ook zal meespelen, en laat ons hopen dat dit niet zal moeten meespelen, in de gesprekken over het loopbaanpact.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik volg het dossier al enige tijd op, en ik herhaal nog eens de hoofdlijnen. Dat we langer moeten werken is een gegeven dat voor iedereen geldt. Als de diplomabonificatie wordt afgeschaft, betekent dit wat mij betreft dat je toch aan het volledig pensioen moet geraken als je langer werkt.

Collega Gennez, ik laat nu de discussie over de zware beroepen even terzijde. Op dit ogenblik is er een gunstige tantième, dat die afgeschaft wordt voor de diplomabonificatie vind ik niet zo bijzonder, want je kunt moeilijk zeggen dat die studiejaren nog eens zouden moeten meetellen in de redenering over het zware beroep. Dan zou je de studiejaren van iedereen moeten meetellen als zwaar beroep, dus daar heb ik het, au fond, niet zo moeilijk mee. Ik verwijs dan naar de woorden van collega's Daniëls en De Meyer, dat wie niet langer kan werken om te compenseren, ook niet gesanctioneerd zou mogen worden. Daar zit op dit ogenblik een angel in de federale besluitvorming.

We gaan ook melden op het Comité A dat het op dit ogenblik niet zo is dat je door langer te werken je vol pensioen kan halen. Ik wil echt vragen dat dit bijgestuurd wordt. De minister-president heeft dat trouwens al ettelijke keren zo gezegd: langer werken, ja, maar als je werkt tot aan de pensioenleeftijd moet je wel aan je vol pensioen kunnen geraken. Wij denken dat dit nog niet zo is voor alle categorieën. Ik wil ook geen paniek zaaien, maar dit wordt technisch verder uitgeklaard. Voor mij is dat wel de bottom line. Dat moet transparant en helder zo zijn. Dat moeten we de komende weken helemaal opgehelderd krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Minister, ik dank u. We blijven het opvolgen, samen met de vakorganisaties die inderdaad de berekeningen hebben gemaakt, waardoor effectief toch in een aantal gevallen de doelstelling die de Vlaamse Regering zegt naar voren te schuiven – als men langer werkt, mag dat niet zijn voor minder pensioen – niet lijkt te zijn gegarandeerd. Daar is dus bijsturing nodig om die hiaten te dichten. We hopen dat u daarin zult slagen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Langer werken, niet verliezen: ja. Wij zeggen dat niet alleen, maar voor mij ligt een artikel van Liesbet Sommen, directeur Sociale

Zaken bij het kabinet van federaal vice-premier Kris Peeters. Ze schrijft: "Langer werken, ja. Minder pensioen, integendeel. Hoe wrang misschien ook, de verlenging van de loopbaan gaat de betrokkene juist meer pensioen opleveren. Door de wijze waarop de tantièmes worden aangepast, zal de loopbaan immers langer worden, maar wordt aan het pensioenbedrag de komende jaren amper geraakt. Hetzelfde geldt voor de afschaffing van het gratis meetellen van de studie jaren voor het pensioen. Men zal er geleidelijk aan langer door moeten werken, maar de impact op het pensioenbedrag blijft globaal positief."

Dit onderstreept nogmaals wat zowel onze voorzitter Bart De Wever, als Kamerfractievoorzitter Peter De Roover, als minister-president Geert Bourgeois daarover hebben gezegd. Ik kan alleen op die lijn staan. Ik vraag aan alle collega's hier aanwezig om duidelijk te communiceren, maar niet om mensen bang te maken. Collega Gennez, die bangmakerij draagt er inderdaad toe bij dat mensen gaan twijfelen over het beroep. Dat is de reden waarom mensen beginnen te twijfelen om in dit beroep in te stappen, niet wat een achttienjarige denkt over de diplomabonificatie en de tantièmes van zijn beroep.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ga nu nog geen oordeel vellen, daarvoor is het nog veel te vroeg. Minister, we rekenen erop dat u dit dossier zeer alert blijft opvolgen. Ik wil alleen nog de grote bezorgdheid meegeven voor mensen die deeltijds werken. Dat zijn er nogal wat in de onderwijssector en onder hen zijn heel wat vrouwelijke personeelsleden. Ik vraag ook daar voldoende aandacht voor.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vermarkting van onderzoeksresultaten – 50 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dit jaar stond de Katholieke Universiteit Leuven bovenaan in de rangschikking van de meest innovatieve universiteiten in Europa. Voor deze lijst worden het aantal octrooien en de mate waarin ze worden gecommercialiseerd als cruciale parameters genomen. De KU Leuven is in Vlaanderen de universiteit die er als enige in slaagt haar onderzoeksresultaten op grote schaal te vermarkten. Volledigheidshalve moeten we eraan toevoegen dat één project sterk heeft bijgedragen tot dit resultaat.

Vlaamse professoren kunnen de rechten op hun onderzoeksresultaten laten beschermen via octrooien. Universiteiten en professoren kunnen die rechten dan in een licentieovereenkomst verkopen aan bedrijven of overheden. Als het bedrijf in kwestie er dan een marktsucces van kan maken, vloeien de royalty's naar de universiteit en de professor.

Op basis van de informatie waarover we beschikken, bedroeg in 2015 de omzet 118 miljoen euro, of meer dan 10 procent van de inkomsten van de KU Leuven. Vijf jaar geleden bedroeg deze inkomstenbron nog maar 52 miljoen euro. Het verschil met de andere Vlaamse universiteiten is zeer groot. De UGent volgt op de tweede plaats met iets minder dan 2 miljoen euro, de overige universiteiten halen slechts enkele tienduizenden of honderdduizenden euro's uit inkomsten uit licenties en octrooien. Tussen 2010 en 2014 nam de KU Leuven steeds meer dan 97 procent van de Vlaamse omzet uit octrooien voor haar rekening.

Minister, welke mogelijkheden ziet u in uw beleidsdomein om de overige universiteiten en het hoger onderwijs bij uitbreiding te stimuleren om hun onderzoeksresultaten meer te vermarkten? Zijn er verdere samenwerkingen met onderzoek en ontwikkeling (O&O) en zo ja, welke? Op welke manier kunnen de inkomsten van dergelijke valoriseringen gebruikt worden?

We hebben allerlei opleidingen voor doctorandi. Is er geen mogelijkheid om hen meer kennis te laten maken met dat systeem en hoe dat moet lopen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De valorisatie van wetenschappelijk onderzoek naar de samenleving en het bedrijfsleven is bijzonder belangrijk. Het is echter goed om het volledige beleidsplaatje in ogenschouw te nemen.

Wat de universiteiten betreft is er het SBO-kanaal, dat gaat over strategisch basisonderzoek met valorisatie-potentieel, dat sinds dit jaar onder het beheer staat van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). Naast dit competitief systeem dat werkt met oproepen, beschikken de universiteiten sinds 2004 ook over de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) om hun eigen industrieel gericht onderzoeksbeleid uit te bouwen. Voor het SBO-programma is er jaarlijks 48 miljoen euro beschikbaar, voor de IOF gaat het over 27 miljoen euro.

Voor alle informatie over SBO, de IOF's en de interfaceactiviteiten moet ik u doorverwijzen naar mijn collega Muyters.

Voor de hogescholen, waar het onderzoek per definitie op de professionele toepassing gericht is, bestaat in zekere mate een soortgelijke structuur, met enerzijds de oproepen voor het Tetrafonds vanuit het Agentschap Innoveren en Ondernemen, met een jaarlijks budget van 9,5 miljoen euro, en anderzijds de middelen voor Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek (PWO), vanuit mijn eigen beleidsdomein. Deze PWO-middelen worden in 2017 fors budgettair versterkt met 10 miljoen euro in het kader van het groeipad voor O&O van deze regering.

Op associatieniveau worden er vanuit het beleidsdomein EWI sinds 1998 ook middelen ter beschikking gesteld voor de interfaceactiviteiten. Het gaat over ongeveer 2,9 miljoen euro per jaar.

Decretaal is bepaald dat de onderzoeker het recht heeft op een bij een intern reglement vastgesteld of overeengekomen billijk aandeel in de geldelijke opbrengsten die de universiteit of de hogeschool verwerft uit de exploitatie van de vinding. De inzet van de middelen die hogescholen en universiteiten bekomen via de verschillende geldstromen, behoort verder echter tot de autonomie van de instellingen. Uiteraard doen zij dat in functie van hun kerntaken – onderwijs, onderzoek en dienstverlening – en normaliter wordt een deel van de door valorisatie verkregen middelen geïnvesteerd in nieuw onderzoek en in het ontwikkelen van nieuwe knowhow, zodat op deze manier ook het onderwijs en het onderzoek binnen de instellingen een extra stimulans krijgt.

We hebben dus een ruim gamma aan instrumenten om die brug te slaan tussen onderzoek in het hoger onderwijs en het bedrijfsleven. Ik was niet van plan om nog extra initiatieven te nemen, maar ik vind dat we vooral met de twee ministers, de bestaande instrumenten en de budgetten die opgetrokken worden, moeten proberen om één en ander te versterken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik heb de vraag ook gesteld aan uw collega van Wetenschapsbeleid om zo langs twee sporen te kunnen werken. Mijn eerste vraag

wil ik toch nog eens herhalen, omdat ik vooral geïnteresseerd ben in de vraag hoe we onderzoekers ertoe kunnen aanzetten na te gaan hoe ze hun onderzoek effectief kunnen vermarkten en valoriseren. Volgens mij ligt er op het ogenblik in Vlaanderen nog onderzoek op de plank dat niet wordt vermarkt. Daarom vraag ik me af of we dat niet kunnen meenemen in doctoraatsopleidingen. Op die vraag hebt u eigenlijk nog niet geantwoord.

Iets anders is het aanwenden en inzetten van de middelen. Wie wordt er getriggerd om effectief te vermarkten? De proffen en de onderzoekers zelf moeten het doen, maar op het ogenblik vloeien de royalty's vooral terug naar de instellingen. Kunnen we in interne allocatiemodellen geen trigger stoppen om onderzoekers sterker te motiveren om de geïnvesteerde middelen te laten renderen?

U verwijst inderdaad naar SBO, Strategisch BasisOnderzoek, en PWO, Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek, maar hoeveel onderzoeken die door SBO en PWO zijn gefinancierd, werden er verder vermarkt en hoeveel octrooien zijn daaruit voortgevloeid? Voor zover ik weet, geen enkel, maar ik kan me vergissen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik wil heel kort wijzen, zoals ik ook in andere dossiers al heb gedaan, op de autonomie van de instellingen. Dat is voor mij een belangrijk uitgangspunt, ook in deze discussie.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ook voor onze fractie is het vermarkten van onderzoek een interessant punt, al is het uiteraard geen doel op zich en leent ook niet elke vorm van onderzoek zich tot vermarkting. Dat is evident en zal collega Daniëls ook meteen beamen. Als we kiezen voor maatregelen die het vermarkten van onderzoek stimuleren, moeten we er altijd over waken dat de slinger niet doorslaat. Het kan interessant zijn om vragen zoals 'hoe vermarkt ik onderzoek?', te behandelen in een opleiding aan doctorandi als een mogelijke maatregel om de doorstroming van doctoraathouders naar de arbeidsmarkt te versoepelen of een extra duwtje in de rug te geven. Dat is misschien een idee.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank voor alle aanvullende opmerkingen. Onder andere de KU Leuven werkt met concrete diensten, bijvoorbeeld voor het opstellen van contracten en het oprichten van spin-offs. De TTO's, de Technology Transfer Offices, werken volgens een vijfjaarlijks strategisch plan. Het huidige loopt tot 2018. Het is sowieso mijn bedoeling op het einde daarvan, in 2018, de werking te evalueren. Dat kan ons natuurlijk ook heel wat leren over de manier waarop er al dan niet tot vermarkting wordt overgegaan. Ik had ook niet begrepen dat collega Daniëls vindt dat elk onderzoek vermarkt moet kunnen worden. Wel vind ik dat de eventuele output moet worden bekeken en dat alle opportuniteiten moeten worden aangegrepen. Cijfers in verband met uw bijkomende vraag heb ik niet, mijnheer Daniëls. Het gaat heel vaak over kmo's, en het is voor mij als minister van Onderwijs niet zo evident om daarover cijfers te krijgen. Ik kan eens polsen of collega Muyters meer info heeft, maar ikzelf heb dat niet.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil inderdaad niet dat elk onderzoek wordt vermarkt, absoluut niet, maar wel moeten we kijken wat we er verder mee kunnen doen. Heel wat onderzoeken, zeker op doctoraatsniveau, blijven gewoon liggen nadat ze zijn afgerond. Dan moeten we kijken wat we er eventueel nog mee kunnen doen, hetzij commercieel, hetzij in de non-profitsector. Ook daar kan heel wat

'vermarkt' worden. We spreken niet altijd over gigantische bedragen, maar kunnen we iets op de een of de andere manier laten renderen, hetzij voor de instelling, hetzij voor de maatschappij, dan moeten we dat doen. Mij verbaast het een beetje dat de andere universiteiten en hogescholen wat achterblijven op de KU Leuven en hun kwaliteiten te weinig uitspelen. Kunnen we dat niet stimuleren? In de commissie Wetenschapsbeleid hebben we grote discussies en gesprekken gehad over de vraag 'wat na een doctoraat?', omdat heel veel doctorandi geen plaats vinden.

Bij elk onderzoek dat wordt uitgevoerd, moeten we naast de onderzoeksvraag ten minste ook de vraag opnemen wat we er eventueel verder mee kunnen doen. Het antwoord kan zijn dat het onderzoek niet meteen te vermarkten is, maar als we een beetje creatief zijn, wordt er echt wel meer mogelijk. De post-it is ook ontstaan uit een lijm die niet goed werkte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijkheid tot stage in een beschutte werkplaats – 54 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, op 1 juli 2016 hechtte de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan de reparatieregelgeving voor beschutte en sociale werkplaatsen. Daardoor zijn de toelatingsvoorwaarden voor de sociale werkplaatsen versoepeld en is er opnieuw toeleiding van doelgroepwerknemers naar de beschutte werkplaatsen mogelijk. Ik benadruk: het is mogelijk en versoepeld, het is niet noodzakelijk en verplicht.

Deze goedkeuring opent opnieuw perspectieven voor jongeren uit het buitengewoon onderwijs. Jongeren uit opleidingsvorm 3, OV3, kunnen volgens de omzendbrief inzake leerlingenstages, de SO/2016/01, echter geen stage volgen in een beschutte werkplaats. Ik citeer even uit deze omzendbrief: "Voor opleidingsvorm 3 mag het stagebedrijf geen beschutte werkplaats of sociale werkplaats of stageplaats voor voorbereiding op het begeleid werken of voor voorbereiding op vrijwilligerswerk of dagcentrum zijn. Een leerling die stage loopt in een beschutte werkplaats, sociale werkplaats, stageplaats voor voorbereiding op het begeleid werken of voor voorbereiding op vrijwilligerswerk of dagcentrum bereikt de einddoelstelling niet."

Veel gesprekken met mensen in OV3 leren mij dat het merendeel van hun leerlingen inderdaad terecht kunnen in het normaal economisch circuit, maar dat er ook altijd een paar zijn die dat niet kunnen en wier plaats, ook later, eigenlijk een beschutte of sociale werkplaats is. Het lijkt een beetje raar dat leerlingen ná het buitengewoon onderwijs wel terechtkunnen in een beschutte werkplaats, maar binnen het buitengewoon onderwijs niet.

Het lijkt ons wenselijk dat ook deze jongeren de kans krijgen, niet de verplichting, met goede afspraken, een stage te volmaken in een beschutte werkplaats.

Minister, bent u van oordeel dat ook leerlingen uit OV3 in een bepaalde context en onder bepaalde voorwaarden een stage in een beschutte werkplaats moeten kunnen volgen? Zo ja, zult u hiervoor de nodige decretale stappen zetten? Wij willen dat vanuit het parlement ook gerust in gang zetten. Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, het stage lopen in een beschutte werkplaats is in overeenstemming met de doelstelling van opleidingsvorm 2, die een andere organisatievorm, omkadering en studiebekrachtiging kent dan opleidingsvorm 3.

Opleidingsvorm 2 beoogt het maatschappelijk functioneren en participeren en werken in een werkomgeving waar in ondersteuning is voorzien. Dat betekent betaalde arbeid verrichten, maar in een werkomgeving die is afgestemd op de capaciteiten, beperkingen, de arbeidsgerelateerde wensen en ontwikkelingsmogelijkheden van personen met een arbeidshandicap. Opleidingsvorm 2 kan worden georganiseerd voor de types 2, 3, 4, 6, 7 en 9 van het buitengewoon onderwijs.

Opleidingsvorm 3 is helemaal iets anders en beoogt het maatschappelijk functioneren in het gewone arbeidsmilieu. Ik vind het heel belangrijk dat dat ook bestaat in het buitengewoon onderwijs en blijft bestaan. Het betekent het verrichten van betaalde arbeid in een gewone werkomgeving, dus in het normaal economisch circuit. Opleidingsvorm 3 kan georganiseerd worden voor de types 3, 4, 6, 7 en 9 van het buitengewoon onderwijs.

De problematiek van al of niet stage kunnen lopen in een beschutte werkplaats vanuit opleidingsvorm 3 moeten we dus een beetje ruimer kaderen. Het werken met afzonderlijke opleidingsvormen, die ook nog allemaal tot een andere studiebekrachtiging leiden en anders worden gefinancierd, is niet echt afgestemd op de onderwijsnoden van de jongeren in het buitengewoon onderwijs.

Het is mijn bedoeling het systeem in het schooljaar 2017-2018 grondig te herbekeken. Deze kwetsbare jongeren zouden hun schoolloopbaan veel meer ontwikkelingsgericht moeten kunnen opbouwen. Nu komen ze vaak in een opleidingsvorm terecht, maar blijkt tijdens het schooljaar dat die toch niet helemaal afgestemd is op wat ze eigenlijk echt nodig hebben. Vaak wordt een andere, meer gepaste opleidingsvorm dan niet in de betrokken school voor buitengewoon onderwijs aangeboden en komen ze een beetje vast te zitten.

Ik vind het echter echt van belang dat we de hoofddoelstelling van opleidingsvorm 3, namelijk tewerkstelling in het gewone arbeidscircuit, niet decretaal wijzigen. Dat moet de hoofddoelstelling blijven, maar ik ben zeker bereid om te bekijken of het niet goed is een deel van de leerlingen in bepaalde omstandigheden de mogelijkheid te geven stage te doen, maar dat moeten we dan wel goed formuleren. Het moet duidelijk gaan om een aanpassing in de regels rond stages, en ik wil er een uitzonderingsregel van maken. Ik wil de deur niet zomaar openzetten, want dat kan een groot verschil maken voor de manier waarop de opleiding wordt georganiseerd. Dus, ben ik bereid ernaar te kijken? Ja, maar het moet voldoende strak geformuleerd worden en we mogen niet de indruk wekken dat we aan de hoofddoelstelling enige fundamentele wijziging willen aanbrengen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ook ik heb in mijn vraag het uitzonderlijke karakter benadrukt, minister. Opleidingsvorm 3 kan worden ingericht voor type 9, opleidingsvorm 2 kan eveneens worden ingericht voor type 9. Dat leert me dat sommige leerlingen in OV3 type 9 op hun plaats zitten, behalve wat hun latere tewerkstelling betreft. Dan moeten we de scholen de optie geven om deze jongeren, onder zeer strikte voorwaarden en goed gemotiveerd, in een beschutte werkplaats stage te laten lopen. Ik wil inderdaad strikte voorwaarden, omdat ik het niet wil zien gebeuren dat beschutte werkplaatsen mensen tewerkstellen die eigenlijk in het gewone arbeidscircuit kunnen werken. Ook in een beschutte

werkplaats is er een vorm van economische logica, en dan zou dat willen zeggen dat ze beter kunnen draaien omdat ze mensen kunnen tewerkstellen die er eigenlijk niet thuishoren. Het gaat voor mij echt wel om uitzonderlijke en individuele gevallen, en ik wil zeker met u meedenken om daar een kader voor te creëren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het principe is duidelijk. OV3-leerlingen worden voorbereid op het gewone arbeidscircuit en lopen daar dan ook stage. Bovendien, als ze allemaal stage lopen in beschutte of sociale werkplaatsen, dan verdringen ze daar andere stagiairs die er hoe dan ook hun stage moeten doen. Ik heb wel sympathie voor de uitzonderingen, voor de heel specifieke situaties zoals collega Daniëls ze aanhaalt. Als daarvoor een decreetwijziging nodig is, dan is onze fractie graag bereid daaraan mee te werken.

Kathleen Helsen (CD&V): Ik maak me de volgende bedenking. Als stage lopen in het normale arbeidscircuit voor iemand niet lukt en het is wenselijk naar een beschutte werkplaats uit te wijken, dan moet de persoon in kwestie normaal gezien in opleidingsvorm 2 zitten. Een opleidingsvorm vertrekt niet vanuit het abstractieniveau van de lessen die worden gegeven, maar van de latere tewerkstelling en de context waarin iemand kan worden tewerkgesteld en de vraag of iemand wel of niet zelfstandig door het leven kan gaan. Ofwel moeten we de opleidingsvormen en hun doelstelling bekijken en herformuleren ofwel hebben we gewoon te maken met iemand die in opleidingsvorm 3 zit, maar eigenlijk volgens de doelstellingen van het buitengewoon onderwijs in opleidingsvorm 2 thuishoort.

Minister Hilde Crevits: Ik heb mijn mening al gezegd. Voor mij moet het verschil tussen 2 en 3 zeer duidelijk blijven. Het gaat over zeer uitzonderlijke situaties. Als we dat voldoende duidelijk kunnen formuleren, lijkt mij dat een goede zaak, maar het zal niet zo eenvoudig zijn. Ik heb er geen probleem mee dat u ook eens de koppen bij elkaar steekt. Voor mij kan dat. De reden waarom het nog nooit gebeurd is, zal wel zijn dat het niet zo eenvoudig is om het af te bakenen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ben blij dat ik hier op verschillende banken hoor dat men dit wil bekijken, maar dat OV3 niet gelijk is aan OV 2. Dat willen we niet, maar wel voor specifieke leerlingen nagaan wat mogelijk is.

Mevrouw Helsen, ik denk dat de leerlingen in OV 3 – waar we een bepaald doel hebben – op het vlak van arbeidsparticipatie een andere ondersteuning nodig kunnen hebben dan wij hadden ingeschat. Ik wil vermijden dat zij moeten switchen tussen verschillende onderwijsvormen. Het lijkt me zinvol om de koppen eens bij elkaar te steken om uit te zoeken hoe we dit vorm kunnen geven zoals we hier hebben besproken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de cijfers van Eurostat in verband met het vreemdetalenonderwijs in het basisonderwijs
– 80 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, uit een onderzoek van Eurostat blijkt dat Belgische leerlingen in het basisonderwijs achteraan in het Europese peloton vertoeven wat betreft het aanleren van vreemde talen. In het Belgisch onderwijs krijgt slechts 37 procent een andere taal aangeleerd, terwijl het Europese gemiddelde 83,7 procent bedraagt. Opmerkelijk dat Eurostat tot Belgische cijfers komt, daar de bevoegdheid voor Onderwijs – misschien moeten we hun dat nog eens in herinnering brengen – reeds sinds het jaar 1988 onder Daniël Coens een exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen is. Het blijft dan ook opmerkelijk dat Eurostat Belgische cijfers kan 'maken'. Ik ben al lang geïnteresseerd in die hocus pocus, hoe ze dat doen. Het gemiddelde berekenen van Belgische onderwijsgegevens blijft vreemd.

In opdracht van toenmalig onderwijsminister Vandenbroucke vond op 29 mei 2008 – toch al eventjes geleden – de vierde peiling in het basisonderwijs plaats. Daarbij werd in kaart gebracht in welke mate de leerlingen in het laatste jaar van het basisonderwijs de eindtermen Frans voor lezen, luisteren, schrijven en spreken beheersten. Uit die peiling bleek dat voor luisteren 88 procent van de leerlingen de eindtermen bereikt. Bijna alle leerlingen beheersen de eindtermen voor lezen met 99 procent en voor het hanteren van een woordenlijst 92 procent. Voor schrijven behaalt 94 procent van de leerlingen het vooropgestelde minimumniveau. We vangen nu echter signalen op vanuit de inspectie, die momenteel werken aan een grootschalig rapport over de beheersing van het Frans in het basisonderwijs, dat deze cijfers dramatisch zouden zijn gedaald.

Er zijn een aantal maatregelen opgenomen in de uitrol van het masterplan secundair onderwijs wat betreft het aanleren van vreemde talen in het basisonderwijs. Zo zal er taalinitiatie vanaf het eerste leerjaar worden gestimuleerd, zullen er taallessen Frans, Engels of Duits vanaf het derde leerjaar mogelijk zijn en kunnen er bijzondere leermeesters Frans worden ingezet om de kwaliteit van de lessen te versterken. Wie het geeft, bepaalt voor een groot deel de kwaliteit. Tevens zullen de eindtermen moderne vreemde talen, zoals in het regeerakkoord staat, worden versterkt.

Minister, wilt u er samen met ons op aandringen bij Eurostat en andere instanties die vergelijkend onderzoek doen, dat ze de regio's die autonoom bevoegd zijn, ook zo behandelen? Dat bespaart ons de wiskundige hocus pocus om Vlaamse cijfers uit die data te halen. Hoe reageert u op de cijfers van Eurostat?

Hoe is de taalinitiatie, die in Vlaanderen reeds mogelijk is, meegenomen of niet meegenomen in deze cijfers? Ik spreek vooral over de taalinitiatie naar aanleiding van de talennota.

Hebt u ook al signalen opgevangen vanuit de inspectie wat betreft de beheersing van het Frans in het basisonderwijs? Wanneer kunnen we dit rapport verwachten?

Welke timing plant u voor de uitrol voor de hierboven genoemde maatregelen? Ze zijn al principieel goedgekeurd, maar we hebben nog geen decreten of besluiten van de Vlaamse Regering (BVR's) gezien.

Hoe zullen scholen gestimuleerd worden om taalinitiaties en -lessen aan te bieden?

Wat met de lerarenopleiding en de eindtermen in dit verhaal?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is een feit dat zowat alle internationale organisaties in de eerste plaats werken met hun lidstaten en in ons geval is dat België. Ik vind dat niet zo aangenaam, Onderwijs is gefederaliseerd. We hebben eigen data. We ijveren al jaren voor een consequenter uitsplitsen van onderwijsdata naar de gemeenschappen en/of gewesten – naargelang de databron die gebruikt wordt – omdat dit uiteraard het beleidsrelevante niveau is.

Maar momenteel gebeurt dit in rapportering hoogstens voor indicatoren die zich niet lenen tot het maken van een optelsom. Eurostat presenteert op zijn website wel een aantal tabellen op subnationaal niveau. Op dit moment doen we het zelf, en onze administratie zorgt voor eigen basismateriaal om de onderwijsindicatoren, die op het niveau van België worden gepubliceerd, te berekenen op het niveau van Vlaanderen. Ik wil echt dat de cijfers worden uitgesplitst.

Ik zat deze week nog samen met enkele ambassadeurs. Men sloeg mij daar rond de oren met gegevens: 'Jullie staan op de derde plaats in de OESO-ranking'. Dan moeten we alweer beginnen uit te leggen hoe dat hier ineens zit; dat het Franstalig onderwijs helemaal anders is dan het Vlaams enzovoort. Eigenlijk zou men respect moeten hebben voor de regionale bevoegdheden waar de federale overheid niets meer over te zeggen heeft. Men moet eigen indicatoren kunnen ontwikkelen. Op uw vraag of ik vind dat het anders moet, is mijn antwoord zeer, zeer, zeer expliciet: 'ja'.

Frans is sinds 2004 een verplicht leergebied vanaf het vijfde leerjaar in het basisonderwijs. Sinds september 2014 mogen lagere scholen in Vlaanderen starten met het Frans vanaf het 3e jaar lager onderwijs voor leerlingen die de onderwijstaal voldoende beheersen. De keuze ligt daar volledig bij de school. In Brussel mogen Nederlandstalige scholen al starten met het Frans vanaf het eerste leerjaar.

Taalinitiatie Frans, Engels en Duits kan vanaf het eerste jaar kleuteronderwijs, op voorwaarde dat eerst met initiatie Frans gestart wordt.

Dat de beheersing van het Frans bij de kinderen uit de basisschool gedaald zou zijn in vergelijking met de resultaten van de peiling van 2008 is inderdaad geen goede zaak. Ik ben voorstander dat kinderen op zo jong mogelijke leeftijd in aanraking komen met vreemde talen. Dat zorgt ook voor sociale mobiliteit.

Dit is meteen ook de reden waarom ik in het kader van de modernisering van het onderwijs de taalinitiatieven die basisscholen nu al kunnen nemen, wil versterken. We moeten het debat niet meer helemaal voeren, maar ik ben daar grote fan van.

Taalinitiatie Frans, Engels en Duits, met voorrang voor het Frans, is mogelijk vanaf de kleuterklas. Scholen zijn echter niet verplicht om dit administratief door te geven. Daarom zijn de beschikbare cijfers niet volledig. (*Opmerkingen*)

De scholen moeten dat niet doorgeven, het is dan ook moeilijk om totaalcijfers te hebben.

De Onderwijsinspectie voerde tijdens het schooljaar 2015-2016 een onderzoek naar het leergebied Frans. Momenteel verwerkt ze de resultaten van dit onderzoek met de bedoeling hierover te rapporteren in de Onderwijsspiegel 2017. Ik vind dat belangrijk, het duurt nog even, tot 2017.

De Onderwijsinspectie communiceerde vooraf over dit onderzoek met de pedagogische begeleidingsdiensten. Het onderzoek is complementair aan de peilingsproeven. Het geeft extra informatie. Deze proeven brengen immers uitsluitend de

bereikte output van een leergebied in kaart, terwijl de Onderwijsinspectie de kwaliteit van het onderwijs Frans in globaal onderzocht. Dat is zeer interessante aanvullende informatie. We hebben ervoor gekozen om dit via een apart onderzoek – buiten de reguliere doorlichtingen – te doen, omdat het leergebied Frans tijdens de reguliere doorlichtingen minder in de focus staat dan de andere leergebieden. Tegelijkertijd hoopt de Onderwijsinspectie met de onderzoeksresultaten scholen te helpen om hun beleidsvoering te optimaliseren op het vlak van het onderwijs in de Franse taal. Dat loopt op dit ogenblik.

Wat betreft de facultatieve lessen Engels en Duits vanaf het derde jaar lager onderwijs en de bijzondere leermeesters Frans, is het de bedoeling dat die geïmplementeerd kunnen worden vanaf september 2017, dus volgend schooljaar, via Onderwijsdecreet (OD) XXVII. Taalinitiatie in het Frans, Engels en Duits is nu al mogelijk vanaf het kleuteronderwijs.

We kunnen het vreemdetalenonderwijs in het basisonderwijs via verschillende kanalen in de kijker zetten. De Onderwijsspiegel zal daar werk van maken. Ik heb ook aan de Onderwijsinspectie de opdracht gegeven om na te gaan of de implementatiewijze van Content and Language Integrated Learning (CLIL) in het secundair onderwijs ook de aangewezen strategie is voor het basisonderwijs. Ik ben voorzichtig, we mogen niet te voluntaristisch zijn inzake vakken in een andere taal geven in het basisonderwijs. Ik wil zeker zijn dat de inhoud goed wordt overgebracht. We hebben deze discussie al gevoerd.

Ook in het kader van het eindtermendebat en inzake de basisgeletterdheid is het echt wel van belang om te kijken waar we de lat gaan leggen voor iedereen, en op welke manier die gehaald moet worden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Fijn, minister, dat u mee wilt trekken aan die kar om in internationaal en Europees onderzoek de cijfers van de regio's zuiver te krijgen.

Het verbaast me wel dat scholen niet moeten doorgeven of ze al dan niet aan taalinitiatie doen. Dat gaat de interpretatie van gegevens over het al dan niet kennen van vreemde talen bemoeilijken. Als dan blijkt dat Vlaanderen het niet goed doet op het vlak van vreemde talen, weten we niet waaraan dat ligt. Als we niet weten of er taalinitiatie gebeurt of niet, hebben we zinloze cijfers. Misschien moeten we toch een manier vinden om aan die gegevens te geraken, zodat we ten minste weten wat er gebeurt of niet gebeurt op het veld.

Ik vind het zeer positief dat de inspectie een apart onderzoek heeft gedaan, bijvoorbeeld rond Frans. Ik zou ook een apart onderzoek willen suggereren rond Nederlands. Ik denk dat dit zeer zinvol kan zijn om dan complementair naast de peilingsproeven te leggen.

Minister, u hebt niet geantwoord op mijn vraag over de leerkrachten die talen geven.

Als ik zie hoe het basisonderwijs reageert op de kleine maar degelijke ingrepen die we doen in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs op hun onderwijsniveau, weet ik niet of we CLIL al in de steigers moeten zetten. Laat ons eerst die andere onderdelen afwerken.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Het lijkt me inderdaad bijzonder interessant om meer zicht te hebben op de taalinitiatie, niet alleen hoeveel scholen het aanbieden, maar ook hoeveel leerkrachten een bijscholing daartoe volgen. Niet elke leerkracht weet hoe daaraan te beginnen, dat is niet zo eenvoudig.

De cijfers moeten effectief duidelijker worden, het verschil tussen Vlaanderen en de Franse Gemeenschap is zeer belangrijk. Dat is waar. Ik denk dat we pas veel beter gaan scoren als het aanleren van een tweede taal veralgemeend over heel Vlaanderen vervroegd wordt in het basisonderwijs. In dat opzicht zijn we al jarenlang veel te laat. We beginnen pas in het vijfde studiejaar, dat is vaak nog de norm, en we herhalen datzelfde leerplan in de eerste graad van het secundair onderwijs. Voor Frans haalt dat op termijn heel weinig uit. Het gaat met de kennis van het Frans niet zo goed.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, ik was even aan het overleggen met mijn medewerker. Welke vraag heb ik overgeslagen?

Koen Daniëls (N-VA): Wat mevrouw Brusseel ook heeft aangehaald en wat in mijn laatste vraag stond over de lerarenopleiding en de eindtermen. We zitten eigenlijk met twee problemen. We weten niet waar taalinitiatie wordt gegeven en we weten niet op welke manier dat gebeurt. We kunnen het gevoel hebben dat we veel taalinitiatie doen, maar in het volgende Eurostatonderzoek nog altijd aan de staart bengelen.

Minister Hilde Crevits: Daar moeten we wel een beetje voorzichtig in zijn. Op dit ogenblik zijn er enkel voor Frans eindtermen en die moeten gehaald worden op het einde van het lager onderwijs. Dat betekent dat er voor de andere talen geen eindtermen zijn. Als die er wel komen, kan het geen 'vrijheid blijheid' zijn voor wie het wil organiseren. Dat is de moeilijkheid.

We zijn de lerarenopleiding aan het hervormen. Een van de ijkpunten in de toelatingsproef is net de kennis van het Frans. Het is evident dat de kennis daar sterk genoeg moet zijn om op een kwalitatieve manier les te kunnen geven, ook aan kinderen in de lagere school.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): We moeten er echt over waken dat de leerlingen in het basisonderwijs zeer goed Nederlands kennen en kunnen toepassen. Evenzeer voor de positie van Vlaanderen moeten we leerlingen die voldoende marge en capaciteit hebben, uitdagen met een goede en stevige kennis van de moderne vreemde talen Frans, Engels en Duits. Dat kan niet genoeg gezegd worden.

We moeten nagaan in welke mate het klopt dat we belabberd uit internationale vergelijkingen komen. De maatregelen die we nemen, moeten effect hebben. Daarvoor moeten we er zicht op hebben waar taalinitiatie gebeurt, door wie en hoe kwalitatief die is. Het is natuurlijk niet voldoende om eens een liedje te zingen in het Engels om dan te denken dat het alweer in orde is. We willen net iets meer. Het Nederlands mag wel niet onder druk komen te staan. Ook de vakinhouden mogen op geen enkele manier onderuitgaan want van alles een beetje, is van niets goed. Laat ons daarin niet terechtkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebruik van uren voor bijzondere pedagogische taken (bpt-uren) in het onderwijs
– 82 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Sinds 1 september 2001 krijgen scholen de mogelijkheid om te werken met het systeem van uren voor bijzondere pedagogische taken (bpt-uren). Dat zijn uren die aangewend kunnen worden voor bijzondere pedagogische taken die uitsluitend schoolgebonden zijn maar geen lesopdracht zijn. Ze zijn gericht op het optimaliseren van de pedagogisch-didactische organisatie zoals bijvoorbeeld het voorzitten van klassenraden, het coördineren van uitwisselingsprojecten en het functioneren als vertrouwenspersoon. Er zijn evenveel invullingen als Vlaanderen rijk is. De heer De Meyer zal straks zeggen: zoveel autonomie er is, zoveel invullingen er zijn. De criteria voor de aanwending van het lestijden- of urenpakket zijn het voorwerp van overleg of onderhandeling binnen de geëigende organen. Scholen bepalen dus zelf voor welke schoolgebonden opdrachten ze hun bpt-uren inschakelen.

In het verleden hebben we daar een norm op gezet. Scholen krijgen naast lesuren ook een puntenenveloppe, net vanwege die schooleigen opdrachten die geen lesuren zijn. Scholen voelden de nood om enigszins flexibel met het lesurenpakket om te kunnen gaan. Er is toen gesteld dat maximum 3 procent van het lesurenpakket kan worden aangewend voor uren die geen lesuren zijn en georganiseerd worden als bijzondere pedagogische taken. Dit maximum kan overschreden worden bij akkoord van het lokaal comité. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) gaat vanaf 2014-2015 na of en hoe het maximumpercentage wordt overschreden.

Uit de controle van AgODi voor het schooljaar 2014-2015 blijkt dat slechts 0,6 procent van de basisscholen de 3 procentnorm overschrijden. Dat is logisch, want ze hebben niet zo'n groot urenpakket. De nood om die norm te overschrijden, is wel vele malen groter. In het secundair onderwijs overschrijdt 36 procent van de scholen de norm. Het merendeel doet dit in overeenstemming met de regelgeving want in de meeste gevallen, namelijk in 93 procent, is een protocol van akkoord opgemaakt. Bij 6 procent van de scholen die de 3 procentnorm overschrijden, is er geen geverifieerd protocol van akkoord.

Minister, zijn de resultaten van de jaarlijkse controle voor het schooljaar 2015-2016 gelijklopend? Zijn er nog zoveel overschrijdingen in het secundair onderwijs, ook nog zonder akkoorden van het lokaal onderhandelingscomité (LOC)? Welke verantwoording gaven de scholen die het maximumpercentage van 3 procent overschreden zonder geldig protocol van akkoord? Is het grote verschil in overschrijding van de norm tussen basisonderwijs en secundair onderwijs te verklaren door het feit dat er in het secundair onderwijs meer lesuren zijn? Of zijn er andere factoren? Hebt u er zicht op voor welke taken deze lesuren dan gebruikt worden en zijn dit taken die eigenlijk in de puntenenveloppe zouden moeten worden opgenomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dames en heren, de resultaten voor het schooljaar 2015-2016 zijn grotendeels in overeenstemming met de vaststellingen van het voorgaande schooljaar, 2014-2015. Voor het schooljaar 2015-2016 stelde AgODi voor 0,4 procent van de scholen in het basisonderwijs overschrijdingen van de bpt-norm vast. Dat zijn tien scholen, waarvan negen met een protocol van akkoord. Na onderzoek blijkt dat 38 procent van de scholen in het secundair onderwijs de 3 procentnorm overschreden. In de meeste gevallen is er een protocol

van akkoord, namelijk 96 procent. De overgrote meerderheid van de scholen die de 3 procentnorm overschreden, beschikken over een geldig protocol van akkoord en zijn dus reglementair in orde.

De redenen waarom scholen het maximumpercentage overschreden zonder geldig protocol, kunnen we in drie categorieën opdelen. In een aantal gevallen ontbreekt het protocol van akkoord omdat de school geen LOC noch een ondernemingsraad heeft. AgODi stelde ten tweede vast dat sommige scholen wel over een akkoord beschikten zonder dat dit echter geformaliseerd werd in een protocol. Ten slotte werd slechts in een aantal heel uitzonderlijke gevallen een protocol van niet-akkoord of gedeeltelijk akkoord opgemaakt.

De verschillende taken van een personeelslid kunnen vervat zitten in zijn onderwijsopdracht, maar lestijden en uren-leraar kunnen ook gebruikt worden voor bijzondere pedagogische taken. Scholen zijn niet verplicht aan AgODi te melden voor welke doeleinden de bpt-uren worden gebruikt.

Volgens de audit van het Rekenhof over het personeelsstatuut worden de bpt-uren in het basisonderwijs vooral ingezet voor beleidsondersteuning, zorgcoördinatie of bij implementatie van een nieuw leerplan. In het secundair onderwijs worden de bpt-uren ingezet voor coördinatietaken, preventie, ICT-beleid, administratieve en logistieke taken, mentoruren en lerarenbegeleiding, taalbeleid, projectwerking, leerlingenbegeleiding of naschoolse activiteiten.

Het stelsel van bpt-uren voorziet in een zekere flexibiliteit in de aanwending van de middelen voor specifieke noden, maar maakt ook jobdifferentiatie mogelijk. De cijfers van AgODi tonen aan dat nagenoeg alle scholen hiervan gebruikmaken in een klimaat van goed sociaal overleg, wat ik zeer positief vind. Dat neemt niet weg dat ik het niet oké vind dat het gebeurt zonder dat het sociaal overleg op een correcte wijze is verlopen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Uit de nieuwe cijfers leer ik dat het aantal scholen dat over de norm gaat, een beetje daalt in het basisonderwijs maar dat het nog stijgt in het secundair onderwijs. We gaan van 36 naar 38 procent. Er moet geen doelstelling worden opgegeven, maar ik ben er wel zeer in geïnteresseerd. In de decreten staat dat het lesuren zijn, dus contacturen met leerlingen. Er zullen allicht goede redenen zijn om die contacturen niet te geven, maar het gevolg is dat de leerkrachten die wel contacturen hebben, met meer leerlingen zitten. Soms zeggen ouders mij dat er klassen zijn met 32 kinderen en dat dat niet kan. Dan kom ik terug op onze normen. Er is geen norm van klassplitsing, maar wel de norm van 1 vte per 18,5 leerling. Die lesuren worden dus voor iets anders gebruikt.

Is er opgenomen dat de bpt-uren in de school moeten blijven of kunnen ze naar elders worden getransfereerd? Kunnen mensen in bpt-uren bijvoorbeeld optreden als een coach voor andere scholen? Gebeurt dat?

De inspectie kijkt naar het beleidsvoerend vermogen van scholen. De scholen moeten niet melden waarvoor ze de uren gebruiken. De inspectie kan misschien wel de focus leggen op waarvoor die uren worden gebruikt. Ik wil me niet uitspreken over wat een valabel of goed doel is, maar ik ben er wel in geïnteresseerd waarom 38 procent van de secundaire scholen de norm overschrijden, naast het feit dat ze reeds een vrij ruime puntenenveloppe hebben.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorspellen wat collega's zullen zeggen, is altijd risicovol. De vraag sluit perfect aan bij vragen die ik in het verleden heb gesteld, zeker

bij mijn bezorgdheid die ik heb geformuleerd in een schriftelijke vraag van 19 november 2015.

Vooreerst wil ik duidelijk stellen dat het bestaan van bpt-uren en ipb-uren (interne pedagogische begeleiding) een goede zaak is. Gelukkig gebeuren er in de meeste scholen zeer zinvolle dingen mee. Ik vind het wel normaal dat het gebruik ervan in een open geest voorgelegd wordt aan het onderhandelingscomité. Evident moet dit als er een overschrijding van de 3 procent is. Ik vind dat het eigenlijk steeds in een open geest zou moeten gebeuren. Als ik heel specifiek kijk naar het volwassenenonderwijs en als ik me baseer op vragen die ik in het verleden stelde, dan zijn er percentages die ik met de beste wil van de wereld niet kan begrijpen. We mogen natuurlijk niet veralgemenen.

Minister, ik wil nogmaals uw bijzondere aandacht vragen voor het volgende. Enerzijds zijn er bpt-uren en anderzijds ipb-uren. Ik begrijp perfect het theoretisch onderscheid en waar die laatste worden gegenereerd, namelijk in het bso. Ik begrijp minder dat beide niet moeten worden samengevoegd, want in de praktijk worden ze voor dezelfde pedagogische taken gebruikt. Het zou logisch zijn dat de regelgeving en de 3 procentnorm wordt toegepast op de som van beide.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Bpt-uren vormen een debat op zich, maar ik wil een andere insteek geven en starten vanuit het basisonderwijs. De bijzondere pedagogische taken die ingericht worden in het basisonderwijs zouden zo laag mogelijk moeten zijn. Het basisonderwijs is de sector die de bpt het meeste nodig heeft omdat ze geen middenkader hebben of toch een gebrek eraan, maar ze hebben de minste mogelijkheden in het lessenpakket. In de basisschool zal men er in de eerste plaats voor zorgen dat de klassen niet te groot worden of dat een bijzondere leerkracht, bijvoorbeeld voor lo, uren kan krijgen om apart lo te geven. Daarna pas zal men grijpen naar de bijzondere pedagogische taken. Het is goed dat het bestaat, maar eigenlijk zou er voldoende omkadering moeten zijn voor de directie en het middenkader om aan beleidsvoering te doen.

Als de inspectie langskomt, dan controleert die heel correct maar streng de bpt-uren. Ik hoor de minister zeggen dat de uren ook mogen worden gebruikt voor het opvolgen van preventie bijvoorbeeld. Dat verwondert me, want zeker in de basisscholen moeten de bpt-uren worden aangetoond. Minister, kunt u dat verduidelijken?

Ik zeg het nog eens, het is heel gevaarlijk om daarop terug te vallen, want de inrichting van dergelijke uren, zeker in de basisschool, is meer een noodmiddel, maar dat gaat ten koste van de kwaliteit en de andere uren die je in die klassen en de werking van de school moet steken.

Wat betreft het overleg met het bijzonder overlegcomité, denk ik dat men in de meeste scholen, als men onder de 3 procent blijft, dat overleg met de vakbonden doet omdat men het dan breder gedragen krijgt, ook bij het leerkrachtenteam. Ik denk dat dat wel gebeurt. Ik vind het niet correct als dat niet zo is. Als je uren uit je lestijdenpakket neemt om die bijzondere pedagogische taak te doen, dan heeft dat een enorme impact op de werking van je hele team en je lestijdenpakket in de hele school.

De bijkomende vraag of je die uren kunt overdragen, interesseert me ook.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil het hebben over het gegeven dat er een aantal uren worden gebruikt voor sociaal overleg. Ik heb ter ore gekregen dat

scholen en scholengroepen bpt-uren besteden aan de syndicale werking. Ze dienen natuurlijk voor de pedagogisch-didactische organisatie. Ik kan me voorstellen dat vakbondsafgevaardigden er ook wel wat tijd in moeten steken om bepaalde vragen van collega's en dergelijke te kunnen opvangen. Langs de andere kant, als die uren daarvoor worden gebruikt en als men ziet dat in de secundaire scholen 36 procent over het aantal van de 3 procentnorm gaat, dan heb ik daar wel wat moeite mee. De vakbondsorganisatie staat helemaal los van de pedagogisch-didactische organisatie. Afgevaardigden worden om die reden ook niet belast met plage-uren zodat ze ruimte hebben om daar tijd in te steken. Ik heb hier toch wel wat moeite mee. Ik had graag gehad dat er misschien iets kan worden gedaan aan het feit dat scholen over die norm gaan omdat ze te veel van die uren aan syndicale werking besteden. Er moet misschien naar worden gekeken of dat niet op een andere manier kan.

Kathleen Helsen (CD&V): Uit het antwoord blijkt heel duidelijk dat een protocol of een akkoord en onderhandelingen binnen de school van belang zijn. Als de vakbond akkoord gaat, als er een protocol van akkoord is en het duidelijk is waarvoor die uren worden aangewend, dan moeten we de ruimte durven te geven aan scholen om juiste keuzes te maken, in overleg met het personeel, over de manier waarop de school zich organiseert. Ik heb een opsomming gehoord van een aantal taken en ik heb daar geen enkele opdracht in gehoord die voor onderwijs niet relevant is. Het is net goed dat wij die ruimte geven.

Misschien mag er in de toekomst nog meer worden op ingezet dat schoolorganisaties in overleg met het personeel nadenken over de manier waarop ze zich zo efficiënt en effectief mogelijk organiseren. Ik ben het er niet mee eens dat de eerste keuze moet zijn om kleinere klassen in te richten omdat telkens wordt aangetoond dat de kwaliteit van onderwijs niet bepaald wordt door de grootte van een klas maar door andere elementen, zoals de professionaliteit van een leerkracht, het functioneren van een volledig team en de leidinggevende capaciteiten van een directie. Dat zijn elementen die veel meer van belang zijn om tot goed onderwijs te komen dan het organiseren van kleinere klassen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er bestaat een cao waarin duidelijke afspraken gemaakt zijn over hoe het toezicht gebeurt op bpt, op integraal personeelsbeleid enzovoort door de overheid. Het is goed dat die afspraken gehonoreerd worden. Ik denk dat niemand de behoefte voelt om daar erg op in te grijpen. Nu nog eens de inspectie er op een andere manier naartoe sturen? We hebben in ons regeerakkoord gezegd dat we vertrouwen geven aan de scholen. Ik stel voor dat de zaken waarover al afspraken gemaakt zijn, gerespecteerd worden.

Sowieso, als er bpt-uren ingezet worden, moet er altijd sociaal overleg zijn, dus niet alleen als je de 3 procent overschrijdt. Er moet altijd overleg zijn. Enkel als je de 3 procent overschrijdt, heb je een protocol van akkoord nodig. Dat wil ik onderstrepen. Anders zou de indruk kunnen ontstaan dat men zijn goesting kan doen tot 2,9 procent. Neen, er moet altijd overleg zijn. Collega De Meyer zegt dat dat transparant moet gebeuren. Ik vind dat ook. Uit de regelgeving blijkt dat de regelgever dat ook vindt, want er moet altijd overleg zijn, ook als dat maar een of twee uur is. Dat is in het belang van de school.

Bij meer dan 3 procent is er dus een protocolakkoord nodig. Ik wil er wel op toezien dat, als er geen overleg geweest is of als je het toch doet wanneer er een protocol van niet-akkoord is, er moet worden ingegrepen.

Wat kan en wat kan niet? Er zijn geen beperkingen op wat kan. Ik heb hier heel veel voorbeelden gehoord van waarvoor dat allemaal wordt gebruikt. Ik heb niets gehoord waarvan ik denk dat het niet kan. Er zijn dus geen beperkingen.

Mijnheer Vandenberghe, ik besef zeer goed dat de procentsgewijze verschillen natuurlijk een oorsprong vinden in de regelgeving en in de grote verschillen die er zijn tussen lager en secundair. Maar dat is een ander debat. De vraag ging specifiek over waarvoor ze worden gebruikt. Ik ken uw zorgen, ik deel ze voor een stuk. We werken ook aan oplossingen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil nog even iets rechtzetten, mevrouw Helsen, over de kwestie dat een kleine klas niet noodzakelijk een betere klas is. Dat onderzoek is ondertussen achterhaald, zoals u wellicht weet, omdat er een 'bias' zat in het onderzoek waarbij men vaststelde dat in de kleine klas op dezelfde manier werd lesgegeven als in de grote klas. Het probleem zat dus niet in de grootte van de klas, maar in de manier van lesgeven. Die 'bias' is ondertussen naar boven gekomen waardoor de uitspraak dat een kleine klas niet noodzakelijk beter is, ondertussen al is ondergraven. Meer zelfs, omgekeerd zijn er in een kleine klas andere manieren en meer mogelijkheden van lesgeven en doelstellingen bereiken.

Collega's, de vraag is vooral ingegeven door het feit dat we lesuren geven. De vraag is wat daarmee wordt gedaan en hoe die worden afgewend. Dat is de kern van de zaak. Het is goed dat erover wordt gesproken. Er is nog een heel interessant onderzoek, dat ik zal indienen als schriftelijke vraag. We weten wel wie in bpt-uren staat, maar ik zou wel eens willen weten hoeveel mensen bpt-uren krijgen die zelf in het onderhandelingscomité zitten. Dan krijgen we natuurlijk een iets ander verhaal. Ik zal die vraag schriftelijk stellen.

Minister, het lijkt me goed dat men bij een doorlichting in het beleidsvoerend vermogen van de school bekijkt hoe men daarmee omgaat. Daar kan men wel iets mee doen. Dat heeft wel degelijk met vertrouwen te maken. We doen uitspraken over het beleidsvoerend vermogen van scholen. Het lijkt me iets dat we daar ook in kunnen meenemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de inschrijving van mensen zonder geldige verblijfsvergunning voor het volgen van een opleiding aan een hogeschool of universiteit – 86 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Bij inschrijvingen worden instellingen voor hoger onderwijs, zowel universiteiten als hogescholen, geconfronteerd met personen die geen geldige verblijfsvergunning hebben, eventueel zelfs nadat die personen al verschillende uitwijzingen hebben gekregen. Ik heb het zelf ooit meegemaakt dat iemand zich aanbood met als enige identiteitsbewijs zijn uitwijzingsbevel.

Volgens de federale wetgeving moeten personen legaal in België verblijven om te kunnen werken en studeren. Ook voor het volwassenenonderwijs heeft de Vlaamse Regering in 2011 bepaald dat een wettig verblijf een voorwaarde is om zich te kunnen inschrijven, een bepaling die in lijn ligt met de federale wetgeving. De Vlaamse onderwijswetgeving voor het hoger onderwijs heeft hiervoor evenwel in niets voorzien. Hierdoor ontstaat voor de instelling en voor de betrokkenen een zeer onduidelijke en onzekere situatie waarbij instellingen tegen elkaar worden uitgespeeld in verband met de inschrijving van mensen zonder verblijfsvergunning. Bij dergelijke personen is het bovendien zeer moeilijk om op een correcte

manier de identiteit te kunnen controleren waardoor de kans op documentfraude inzake diploma's en dergelijke toeneemt.

Minister, kunt u aangeven waar juist de bevoegdheid van de instellingen ligt om een dergelijke inschrijving al dan niet te weigeren? Lijkt het u niet aangewezen om voor het hoger onderwijs een duidelijke regelgeving uit te werken zoals die voor het volwassenenonderwijs reeds bestaat?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, de problematiek die u aankaart is complex, maar dat weet u wellicht zelf ook. Ze moet geduid worden binnen het grondwettelijk recht op onderwijs zoals geregeld in artikel 24 van de Grondwet. Dit houdt onder andere in dat enkel bij wet of decreet de toegang tot het onderwijs kan worden beperkt.

Voor het leerplichtonderwijs is de situatie voor de scholen helder: er geldt een absoluut recht van ieder kind op onderwijs, ook voor kinderen zonder wettig verblijfstatuut. In tegenstelling tot het secundair onderwijs, speelt in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs de leerplicht niet. Voor niet-leerplichtigen zijn er ook geen internationale verdragen die een absoluut recht op onderwijs garanderen. Zowel de Grondwet als de internationale verdragen laten toe dat de toegang tot het onderwijs na afloop van de leerplicht afhankelijk wordt gemaakt van voorwaarden. Die voorwaarden moeten dan wel bij wet of decreet worden vastgesteld en het gelijkheidsbeginsel eerbiedigen.

Voor het volwassenenonderwijs is er sinds 1 september 2011 een decretale regeling op grond waarvan het wettig verblijf als een voorwaarde voor inschrijving is ingevoegd. Wettig verblijf wordt zeer ruim ingevuld: personen die zich nog in de fase bevinden van hun procedure waarin er nog geen definitieve beslissing is genomen, genieten nog van een wettig verblijf. Het Grondwettelijk Hof heeft in een beslissing van 14 maart 2013, in het arrest nummer 37/2013, over deze decretale inschrijvingsvoorwaarde geoordeeld dat die het recht op onderwijs niet schendt. In het hoger onderwijs stelt de decreetgever in dit verband geen voorwaarden. Voor het hoger onderwijs is het wettig verblijf dus geen decretale toelatingsvoorwaarde. De instelling kan zich daarop dus ook niet beroepen om een student te weigeren, want gelet op de grondwettelijke vrijheid van onderwijs kan dat enkel op basis van de algemene en afwijkende toelatingsvoorwaarden zoals beschreven in de Codex Hoger Onderwijs. Een eigen instellingsreglement volstaat dus niet als weigeringsgrond. Om tot een analoge situatie te komen als voor het volwassenenonderwijs, zou dus een decreetswijziging nodig zijn. Ik zal straks nog iets zeggen over uw vraag of dat nodig is of niet.

Daarnaast is er natuurlijk de federale wetgeving die de asielprocedure en het verblijfsrecht regelt en mogelijk maakt dat personen die niet beschikken over de noodzakelijke verblijfsvergunning van het grondgebied worden verwijderd. Als het gaat om personen zonder wettige verblijfsvergunning die ouder zijn dan 18 jaar en dus niet langer onder de leerplicht vallen, hebben onderwijsinstellingen op grond van federale regelgeving de plicht om dit te melden. Omgekeerd kan op grond van de federale wetgeving ook een verblijfsvergunning worden gegeven voor studenten. Dit betreft dan de regeling voor studenten die specifiek een verblijfsvergunning vragen om hier te studeren.

Moeten we nu strakker gaan of niet? In alle gesprekken die ik tot op vandaag met de universiteiten en hogescholen heb gehad, is deze problematiek mij nog nooit aangekaart. Ik ben zeker bereid om met hen te bekijken of het aangewezen is om decretale bepalingen te maken zoals dat bij het volwassenenonderwijs is gebeurd. In principe zou de situatie in alle omstandigheden duidelijk moeten zijn op basis van het federale beleid: ofwel mag men in België verblijven en kan men

hier studeren, ofwel mag men niet in België verblijven, en is ook studeren niet mogelijk. Het feit dat je om hier te studeren ook een specifieke verblijfsvergunning kunt aanvragen, illustreert dit en komt tegemoet aan de ambitie om ons hoger onderwijs ook internationaal open te stellen.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, dank u voor de verduidelijking. Het is inderdaad een redelijk complex gegeven. Het is een probleem dat, naar ik hoor van een aantal onderwijsinstellingen, vooral de laatste tijd opduikt. Instellingen hebben niet altijd een duidelijk zicht op wat de motivering is: is dat effectief om te studeren of is dat om een opstapje te hebben om een verblijfsvergunning te kunnen krijgen? Want ook dat speelt vaak mee. Dat is iets wat onderwijsinstellingen liever niet hebben. Men heeft het liefst dat men inschrijft om effectief de studie te volgen. Dat is de ordentelijke manier van werken.

Ik denk toch dat er nood aan duidelijkheid is. Met dit antwoord hebben we er al een wat klaardere kijk op. Toch zou het nuttig zijn om de regel die er al is in het volwassenenonderwijs, door te trekken. Het gaat toch telkens om volwassenen die studeren, zodat die een gelijke behandeling kunnen hebben.

Het gaat natuurlijk niet op dat mensen die in het volwassenenonderwijs regeling x hebben en decretaal niet kunnen studeren, dat wel zouden kunnen in het hoger onderwijs. Daar moeten we de lat gelijk leggen, en daarvoor dringt zich een regeling op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de naleving door de Franstalige faciliteitenscholen van de voorwaarden van het Interpretatiedecreet van 23 oktober 2009 – 91 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Op 14 januari 2016 en 9 juni 2016 ondervroeg ik de minister over de gedwarsboomde controle op Franstalige faciliteitenscholen en de gebrekkige naleving van de voorwaarden van het Interpretatiedecreet van 23 oktober 2009. Daardoor kan de Vlaamse overheid niet nagaan of de wettelijk verplichte uren Nederlands in die scholen worden verstrekt, laat staan dat we ons zouden kunnen vergewissen van de kwaliteit ervan. De pedagogische inspectie gebeurt immers door de Franse Gemeenschap, ook omdat het Grondwettelijk Hof het toezicht door de Vlaamse onderwijsinspectie, zoals wij die in dat Interpretatiedecreet hadden voorzien, heeft afgewezen. Intussen moet de Vlaamse overheid de faciliteitenscholen wel blijven betoelagen, maar of het geld goed besteed wordt, daar hebben we het raden naar. De Franse Gemeenschap zou een vertaling van haar inspectieverslagen aan de Vlaamse onderwijsadministratie moeten bezorgen, maar zelfs dat gebeurt niet. Ook de bepaling uit het Interpretatiedecreet dat de betrokken scholen een overeenkomst zouden moeten aangaan met een Vlaams CLB, bleef tot nog toe dode letter.

Minister, u beloofde eerder dit jaar in uw antwoorden dat daar verandering in zou komen, maar op uw eerste verzoek omtrent die inspectieverslagen kreeg u geen reactie. Ook op de latere herinneringsbrief kreeg u, zo vernam ik in de commissie op 9 juni, nog geen reactie. U zei toen ook dat u op 22 juni 2016 een onderhoud zou hebben met uw Franstalige collega Schyns. Wat is het resultaat van dat

gesprek geweest? Welke initiatieven hebt u eventueel zelf nog genomen in verband met de beleidscontracten met de CLB's?

Nog een ander aspect betreft de eindtermen. U bevestigde op 9 juni 2016 nog eens dat de faciliteitscholen er in principe toe verplicht zijn de Vlaamse eindtermen te volgen. Als ze een afwijkingsaanvraag indienen en daarbij de geldende einddoelen van de Franse Gemeenschap als alternatief indienen, moet de gelijkwaardigheid worden toegekend. De Franstalige scholen hebben sedert 2011 zo'n aanvraag ingediend, maar de vorige Vlaamse Regering is niet tot een beslissing gekomen over de gelijkwaardigheid. Hebben de faciliteitscholen in de periode juni-juli 2016 een nieuwe afwijkingsvraag ingediend en zo ja, wat bent u van plan daarmee te doen?

Minister, bij mijn vorige vraag in juni heb ik u enig krediet gegeven, omdat dit een complex en moeilijk dossier is, dat voor u, als nieuwe minister van Onderwijs, ook helemaal nieuw was. Indien er nu, tien maanden na mijn eerste vraag, nog altijd geen vooruitgang is geboekt en de voorwaarden van dat Interpretatiedecreet na zeven jaar nog steeds niet nageleefd worden, wilt u dan de erkenning en de subsidiëring van de faciliteitscholen toch nog onverkort behouden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik begin met het goede nieuws: minister Schyns heeft de inspectieverslagen van de Franstalige faciliteitscholen bezorgd. Ik heb de onderwijsinspectie gevraagd een analyse te maken van die inspectieverslagen. Uit die verslagen kunnen we informatie halen over de kwaliteit van het geboden onderwijs in die scholen. Wel moet hierbij de kanttekening gemaakt worden dat het systeem van kwaliteitscontrole verschilt. Daar waar onze inspectie gebruikt maakt van schooldoorlichtingen, gaat het bij de Franstalige collega's nog om individuele inspecties. Uit de doorgestuurde informatie blijkt dat de kwaliteit goed is. Omdat er geen informatie geleverd werd over de kennis van het Nederlands, heb ik mijn collega Schyns gevraagd of het mogelijk is om in de toekomst ook het Nederlands mee te nemen bij de inspectie van de faciliteitscholen.

Ik heb de administratie gevraagd een aantal scenario's uit te werken die in uitvoering van het arrest mogelijk zijn. De Vlaamse CLB's die deze scholen zouden begeleiden, kunnen dat doen indien het personeel dat deze begeleiding doet bewijs levert van de kennis van het Frans. Er wordt gezocht naar een scenario waarin zowel de betrokken CLB's als de scholen zich zouden kunnen vinden.

Alle betrokken scholen dienden in de periode tot 31 augustus een hernieuwde aanvraag in om te kunnen afwijken van onze eindtermen en in plaats daarvan te werken op basis van de Franstalige 'socles de compétence'. Door die aanvraag voldoen ze aan wat het arrest van het Grondwettelijk Hof heeft bepaald. Het is dan aan de Vlaamse overheid om die afwijkingsaanvraag te beoordelen. Zolang de aanvraag niet is beantwoord, zou het bestuursrechtelijk een verkeerde beslissing zijn te zeggen dat de scholen niet voldoen. Ik ben mij nu nog aan het beraden hoe we daarmee zullen omgaan.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Het is een kleine stap in de goede richting dat die inspectieverslagen bezorgd zijn. Ik kan u bevestigen dat die inderdaad voor alle scholen bezorgd zijn. Essentieel is dat we daaruit kunnen opmaken of de kwaliteit en de kennis van het Nederlands dat aangeboden wordt voldoende is. Het lijkt me een bijkomende voorwaarde die u aan uw collega-minister moet vragen om in te willigen.

Ik stel vast dat het element van de CLB's nog steeds niet in orde is gekomen en dat u uzelf nog enige tijd geeft om dat in orde te brengen.

Wat betreft het derde aspect, over de afwijkingaanvraag in verband met de eindtermen die men al dan niet moet volgen, binnen welke termijn denkt u daarover te beslissen? Bent u van plan met een bekrachtigingsdecreet te komen, of wilt u daarover eerst nog met het parlement in debat gaan? Hoe ziet u het verdere verloop daarvan?

Om de context nog even te schetsen: het voorbije schooljaar bedroeg de kostprijs van de omkadering en van de werkingsmiddelen voor de Franstalige basisscholen in de zes faciliteitengemeenten rond Brussel zo'n 11 miljoen euro. Dat is Vlaams belastinggeld waarmee de Rand verder wordt verfranst. Om maar een voorbeeld te geven, dat is dubbel zoveel als de toelage die de vzw 'de Rand' ontvangt om het Vlaams karakter van de regio te verdedigen.

De vraag die ook gesteld kan worden, is: indien men de andere voorwaarden uit dat Interpretatiedecreet niet wil naleven, waarom zouden wij dan nog verder blijven betalen voor dergelijk Franstalig onderwijs in onze Vlaamse Rand? Het geduld dat de opeenvolgende Vlaamse regeringen en de opeenvolgende Vlaamse ministers van Onderwijs hebben gehad ten aanzien van Franstaligen, die zomaar wetten en voorschriften naast zich neerleggen en daarenboven ook nog een anti-Vlaams beleid voeren, lijkt wel onuitputtelijk. Ik denk dat het nu genoeg is geweest en dat u uw collega moet vragen de bijkomende voorwaarden in te lossen of dat we anders vanuit de Vlaamse overheid de geldkraan zouden moeten dichtdraaien.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Onze collega Kris Van Dijck is niet aanwezig, maar het feit dat dit decreet toen moest worden ingediend, lag niet aan de onwil van de Vlaamse Gemeenschap. Alle stadia die dat decreet heeft doorlopen ten spijt, met onder meer vernietigingen en schorsingen, blijkt dat dit alles niet eenvoudig is.

Ik stel vast dat u, minister, inspanningen doet om de documenten te krijgen die we moeten krijgen, maar het zal u niet verbazen dat wij vinden dat we niet moeten loslaten, integendeel. We moeten er maximaal voor gaan dat de punten die in het Interpretatiedecreet overeind zijn gebleven, ook worden uitgevoerd.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: We hebben een stap vooruit gezet, en ik heb ook goede contacten met collega Schyns. Het is mijn absolute wens dit dossier uitgeklaard te krijgen. Voor mij is het ook interessant te zien hoe de inspecties langs Franstalige kant verlopen. Daar leren we ook veel uit. Ik wil het probleem van de CLB's oplossen en de manier waarop we de informatie krijgen, moet worden geautomatiseerd. Het moet gaan over de punten waarover we het eens kunnen zijn. Ik kan alleen niet toveren. We hebben vanochtend nog een paar dossiers gezien waarin we stapjes vooruit zetten. Onder mijn voorganger is er zelfs nooit gevraagd om de resultaten te krijgen. Ik blijf aan het been knagen en als ik het niet doe, dan zitten jullie me toch achter de veren, dat weet ik wel. Wordt dus vervolgd en ik hoop uiteindelijk een volledige doorbraak te krijgen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, het doel van het Interpretatiedecreet was een einde te maken aan de onvoorwaardelijke subsidiëring van het Franstalig onderwijs in de Vlaamse Rand. De voorwaarden die in het decreet zijn opgenomen, moeten wel degelijk worden nageleefd. U hebt in elk geval de verdienste, een beetje geïnspireerd door het Vlaams Parlement, dat u daartoe initiatieven neemt. Ik hoop dat u ook nu al uw bevoegdheden en middelen zult uitputten om alle voorwaarden van het Interpretatiedecreet te laten naleven.

Voorzitter, ik wil een keer afstand doen van mijn recht op het laatste woord en wil graag van de minister weten of ze de inspectieverslagen die ze heeft gekregen, publiek zal maken, zodat het parlement ze ook kan inkijken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik weet niet of die verslagen bij onze Franstalige vrienden publiek zijn, mijnheer Janssens. Ik heb er geen probleem mee ze desnoods vertrouwelijk door te geven, maar ik moet even checken of het kan en zo ja, op welke voorwaarden. Zelf heb ik er geen enkel belang bij om ze niet publiek te maken, maar ik moet zorgen dat ik niet in de problemen kom. Ik bekijk het.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over begeleiding van startende directies – 111 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, uit de antwoorden op mijn vroegere vragen over ziekteverlof in het onderwijs bleek overduidelijk dat psychosociale problemen een belangrijke oorzaak zijn van tijdelijke uitval in het onderwijs, maar ook dat die psychosociale problemen bij directies verhoudingsgewijs een grotere oorzaak van uitval zijn dan bij de rest van het onderwijspersoneel.

Wie de verschillende rapporten over ziekteverzuim bekijkt, stelt doorheen de jaren verschuivingen vast in de leeftijdsklassen, maar de algemene vaststelling blijft dezelfde. In alle leeftijdsklassen is het ziekteverzuim door psychosociale aandoeningen bij het directiepersoneel nagenoeg overal zo goed als anderhalve keer zo hoog als het algemene cijfer van verzuim. Ik geef slechts één voorbeeld. In 2014 waren in de leeftijdsklasse 46 tot 55 jaar in het algemeen bijna 34 procent van de afwezigheden aan psychosociale problemen toe te schrijven, terwijl het bij de categorie directiepersoneel in die leeftijdsklasse ging om meer dan 51 procent.

Het is al geruime tijd bekend dat de taak van een schooldirectie zwaar is en veelomvattend. In de begeleiding van jonge leerkrachten wordt op de scholen vaak gewerkt met coaching door mentoren of andere ervaren leerkrachten. Wordt er ook gedacht aan vormen van coaching voor beginnende directies? Zo ja, op welke wijze?

Is het nodig of wenselijk om ter voorkoming van uitval om psychosociale redenen meer aandacht te besteden aan het welbevinden van directiepersoneel op scholen? Zo ja, hoe? Met welke middelen? Wie wordt in het overleg betrokken?

Wordt met het oog op de klassering van de verschillende onderwijsberoepen naar al dan niet belastend het begrip 'bevorderingsambt' of 'directeur' beschouwd als een aparte categorie, die desgevallend in aanmerking komt voor een eigen berekeningswijze van de dienstjaren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, u weet dat dit thema mij ook bijzonder bekommert. We hebben het hier vaak over de leerkracht en de manier waarop hij of zij moet kunnen functioneren, maar op mijn tochten door Vlaanderen is me duidelijk geworden hoe onwaarschijnlijk sterk het beleidsvoerend vermogen van de directeur in een school mee het verschil maakt.

We moeten in onze scholen inderdaad overal komen tot een dynamisch HR-beleid. Initiatieven die gericht zijn op de versterking van specifieke competenties op het vlak van onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbeleid van directies zijn zeer zeker van belang. Op het ogenblik organiseren de onderwijsverstrekkers en de koepels zelf opleidingen voor beginnende directeurs en voor professionalisering voor meer ervaren directeurs. Ik zie dat de participerende directeurs daarover zeer tevreden zijn.

De pedagogische begeleidingsdiensten dragen eveneens hun steentje bij tot de ondersteuning van startende directeurs. Dat is trouwens een van hun decretale opdrachten, en ik heb de indruk dat ze die opdracht ter harte nemen.

De schoolleider is ten slotte ook een van de thema's die we samen met de sociale partners in het loopbaandebat behandelen. Dat is er trouwens op uitdrukkelijk verzoek van de sociale partners in gekomen.

Moeten we aandacht besteden aan het welbevinden van directiepersoneel? Zeer zeker. Vanuit de begeleidingscommissie van het convenant preventie en bescherming in het Vlaamse onderwijs hebben we een werkgroep psychosociale risico's opgericht. Daarin zijn heel wat initiatieven uitgewerkt en ik geef u er eentje mee. Op de vernieuwde website gaat bijzondere aandacht naar de rol die schoolbesturen en directies spelen bij de preventie van psychosociale risico's. Daarbij moet er natuurlijk ook aandacht zijn voor de positie van de directeur zelf. Enkele weken geleden was er een mooi interview op de radio. Daarin werd gezegd dat we de mond vol hebben over werkbaar werk, maar dat we ook zorg moeten dragen voor de persoon die de leiding heeft en voor de manier waarop die met zichzelf omgaat, zodat hij in staat is leiding te blijven geven. Daarom is het goed dat u de vraag stelt, mijnheer De Meyer. We moeten echt veel meer aandacht hebben voor de positie van de directeur en voor de versterking van zijn of haar onderwijskundig leiderschap.

Voor uw derde vraag kan ik verwijzen naar mijn antwoord van 16 oktober van dit jaar. Het Nationaal Pensioencomité keurde op 12 september 2016 een voortgangsrapport goed met daarin een aantal criteria die kunnen leiden tot de erkenning als zwaar beroep. Er zijn nog geen knopen doorgehakt, maar u weet dat ook de psychosociale belasting en de verantwoordelijkheid kunnen worden meegenomen. Het is dus best wel mogelijk dat de directeur daarin een autonome plaats krijgt. Dat is voer voor gesprekken in de komende maanden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Uiteraard is het mij bekend, minister, dat ook de koepels heel wat vormingsinitiatieven voor hun directiepersoneel organiseren. Enkele directies hebben me enige tijd geleden eigenlijk gevraagd even dit signaal in de commissie te geven. Ze volgen de gesprekken die hier lopen over onderwijshervormingen en alles wat daarmee samenhangt en ze hebben het gevoel dat de samenleving en de onderwijswereld steeds meer van hen verwachten. Tegelijkertijd constateren we dat heel wat directies stoppen vóór ze de pensioenleeftijd bereiken. Ik heb dat ook in cijfers aangetoond gekregen.

Dat geeft een aanduiding, samen met de verslagen van het ziekteverlof, dat er toch een aantal punten zijn die we van nabij moeten volgen. Vandaar dat ik deze vraag naar voren wou brengen om nogmaals, minister, en u zegt dat ze uw bijzondere aandacht verdienen, de hele problematiek van het statuut van directiepersoneel onder uw aandacht te brengen.

Wat u zei over het pensioen is hoopgevend, maar ik heb bij een vorige vraag reeds gezegd: de onderhandelingen tussendoor zijn belangrijk, maar het meest essentiële is natuurlijk het eindresultaat.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Minister, u zegt dat ik steeds op dezelfde nagel blijf kloppen. Ik ga dat blijven doen. De heer De Meyer trapt vandaag een open deur in. We hebben dit debat over de directies al heel vaak gevoerd. Ik ben heel erg blij dat iedereen hierover bezorgd is. De grootste problemen van de directies in de basisscholen blijven bestaan. Ik zal zeker niet in herhaling vallen, maar ik wil toch wel een belangrijk feit meegeven.

Ik heb een schriftelijke vraag gesteld aan de minister over de nascholingsbudgetten voor directies. In het secundair onderwijs liggen deze viermaal zo hoog als in het basisonderwijs. Ik ga niet de details in het algemeen geven, maar per directeur in het secundair onderwijs is er 5288 euro ter beschikking; in een basisschool is dat amper 1454 euro. Dat is een discrepantie. Ik vind dat vooral jammer omdat men die ondersteuning in het basisonderwijs nog veel meer nodig heeft dan in het secundair onderwijs.

De directies – zeker in de basisscholen – hebben veel te weinig tijd om zich te professionaliseren – ik heb dat al een paar keer herhaald – omdat ze zo druk bezig zijn met hun functie. Ze hebben ongelooflijk weinig tijd om dat te doen.

Minister, u vindt dat de directies er niet alleen voor mogen staan en u wilt dat verhelpen, maar er staan geen Vlaamse middelen tegenover. De schoolbesturen hebben inderdaad de vrijheid om de taken te herverdelen binnen de schoolgroep, maar ik denk dat we daadkrachtiger mogen zijn en zoeken hoe we de directeurs beter kunnen ondersteunen en kansen geven om zich beter na te scholen. Want nu gebeurt het nog al te veel, ook in de koepels die cursussen organiseren, dat de directeur ziek valt en persoon x lijkt het meest geschikt en wordt erin gegooid. Pas nadien heeft hij de kans om een opleiding te volgen, en dat is fout. Zorg voor een opvang voordien.

Voorzitter, we hebben in Schotland heel mooie voorbeelden gezien. We moeten in de komende weken en maanden fundamenteel en structureel het debat daarover voeren, en niet alleen naar aanleiding van een vraag om uitleg.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, de heer Vandenberghe neemt me de woorden uit de mond. De navorming van de directies is zeer belangrijk. Zo ontmoeten ze elkaar ook en kunnen ze in gesprek gaan. Daar kunnen wijze of nieuwe ideeën uit voortvloeien. Zo kunnen ze zich herbronnen. Dat doet een mens altijd deugd.

U zegt dat de leerkrachten dat positief ervaren. Zijn de opleidingen die worden gegeven door de verschillende koepels, een beetje gelijklopend? Worden ze op een officiële manier geëvalueerd en bijgestuurd?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, het zal u niet verbazen dat ik hier ook even het woord vraag, want het psychosociaal welzijn van onderwijspersoneelsleden en directies ligt mij na aan het hart. De reacties op de vraag van de heer De Meyer plezieren mij. Deze tonen het grote draagvlak in deze commissie om hieraan verder te werken.

Het belang daarvan, zeker wat betreft de directies, werd hier zeer duidelijk onderstreept vanuit de vraag die de heer De Meyer heeft gesteld en het antwoord dat u hebt gegeven, minister. Het is zeer belangrijk in het kader van de bestuurlijke optimalisatie dat een aantal stimuli gegeven worden, dat er een ruim

kader wordt opgezet waardoor er niet alleen een goede begeleiding is voor potentiële directieleden, maar dat er ook kandidaten worden gevonden die met voldoende ruggensteun en opvolging in het veld kunnen worden gestuurd. Dat moet een element zijn dat ons op termijn heel wat verder gaat brengen in het professionaliseren en optimaliseren van bestuurlijke taken binnen het onderwijs.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): In een vroeger professioneel bestaan heb ik het BDB-project gedaan (beginnende directeurs basisonderwijs). We leerden BDB's twee belangrijke zaken aan. Ten eerste leerden we hun de deleteknop van hun computer te gebruiken, omdat ze werden bestookt met talloze zaken en niet meer wisten wat moest en wat niet moest en wie het had gestuurd. Ten tweede leerden we hun om zelf kritisch en nadenkend te worden, zodat ze zelf omzendbrieven konden raadplegen, zelf de contacten kenden van de schoolbegeleiding, zelf terecht konden bij werkstations om op die manier zelf hun kennis op te bouwen. Zo leerden ze niet meer permanent afhankelijk te zijn van anderen, van de goodwill van anderen, om bepaalde informatie te krijgen.

De ronde van de directeurs en de ronde van Vlaanderen waren absoluut zeer goede zaken vanuit de administratie. Schooldirect is een zeer goed instrument om schooldirecteurs zo goed mogelijk op te leiden. Ik denk dat er daarnaast nog zaken nodig zijn vóór men in de job stapt. Vroeger hadden we nog de DHOS-cursussen (Diploma Hogere Opvoedkundige Studiën). Er zijn nog altijd opleidingen, maar we moeten eens kijken naar de 'hands-on' en de realiteit die op een directeur afkomen. De opleidingen mogen niet te steriel zijn. Dat is aanvullend op de tussenkomsten van mijn collega's.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik vind het belangrijk om na te gaan welke competenties mensen nodig hebben om deze functie op een goede manier in te vullen. Het zijn andere competenties dan we vandaag hebben opgenomen in de bekwaamheidsbewijzen die we vooropstellen voor directiefuncties. Voor een directiefunctie moet men een bachelor of een master hebben, afhankelijk van het niveau waar men wil terechtkomen, en een pedagogische bekwaamheid hebben. Om een school te leiden, zijn andere competenties vereist dan goed les kunnen geven.

Ik ken een topmanager die – omdat het bedrijf sloot – geïnteresseerd was om als burgerlijk ingenieur met een enorme managementervaring de stap te zetten naar het onderwijs. Hij heeft een pedagogische opleiding moeten volgen, niet om les te kunnen geven, maar om een school te leiden, wat hij vandaag op een schitterende manier doet. Ik ken een bachelor die een rusthuis prima heeft geleid, de stap wil zetten naar het onderwijs en wegens de bekwaamheidsbewijzen niet de gelegenheid krijgt om een school met een derde graad te leiden. Is dat nog juist?

Dat moeten we onder de loep nemen. Welke competenties zijn er vereist om een directiefunctie in te vullen? Moeten we daar een aantal bijstellingen doen? Via welke instrumenten kunnen we de juiste mensen selecteren om bepaalde functies in te vullen? Ik zou graag hebben dat ook dat wordt meegenomen in de verdere oefeningen die worden gemaakt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u voor alle aanvullende opmerkingen, collega's. U weet dat de positie van de directeur mee geïntegreerd zit in het loopbaandebat. Het profiel van de directeurs is de opdracht van de koepels. Die bekwaamheidsbewijzen en diplomavooraarden wil ik gerust bekijken. Nu is het zo dat de directeur altijd een lerarendiploma moet hebben. Ik hoor hier dat u dat niet zo

logisch vindt. Natuurlijk, men gaat wel om met een vrij kwetsbare groep. Ik wil niet kort door de bocht gaan, ik wil dat gerust eens bespreken met de mensen die daarvoor instaan. Nu zomaar op een donderdagnamiddag om halfvijf zeggen 'voilà, tabula rasa', lijkt me een beetje te kort door de bocht.

Wat besluit ik uit alle opmerkingen die gemaakt zijn? De positie van de directeur verdient afzonderlijke aandacht, zowel wat betreft de toegang tot het beroep als het omgaan met zorgen, overbelasting en werkbaar werk. Ik ben zeker bereid om te kijken naar de manier waarop de koepels nu zorgen voor de ondersteuning. Daar bestaan uiteraard geen verslagen over. Wij zien wel dat er tevredenheid is bij de directies die dat volgen. Ik heb een fotootje gezien van een netwerk van directeurs binnen de katholieke koepel, dat gisteren of vandaag samengekomen is. Ik vind dat men dat veel te weinig doet, netwerken als directies onder elkaar. Als je jezelf wilt versterken, is netwerken met collega's bijzonder boeiend en verrijkend, ook om nieuwe concepten en zo in je organisatie te brengen.

Er zijn dus veel facetten aan, en wij nemen die sowieso mee in het kader van het loopbaandebat. Ook de aanvullende opmerkingen die jullie gedaan hebben, zal ik op de best mogelijke wijze proberen te ontmoeten.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Zeer veel directies doen vandaag schitterend werk, maar het is goed dat we toch even speciaal aandacht hebben voor die doelgroep, zowel in het loopbaandebat als in het bosverhaal, als wat betreft de nodige competenties. Iemand die pedagogie gestudeerd heeft en een directiefunctie wil uitoefenen, moet ook een extra pedagogisch getuigschrift verwerven, niettegenstaande het feit dat hij een pedagogische opleiding gevolgd heeft.

En waar er ook eens bijzondere aandacht zal moeten zijn voor directies, gezien hun belangrijke en uiteenlopende taken en de vele eisen die aan hen gesteld worden, is bij cao-onderhandelingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over studiebegeleiding door studentenverenigingen – 144 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de begeleiding van studenten met een migratieachtergrond aan de Universiteit Antwerpen door een studentenvereniging – 307 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, op 5 oktober berichtte het hoofdartikel van De Morgen over Mahara, dat aan de Universiteit Antwerpen zelf het initiatief neemt tot het verlenen van studieadvies. Mahara is een islamitisch geïnspireerde studentenvereniging die vorig jaar aan deze universiteit werd opgericht. De vereniging omschrijft zichzelf als divers, respectvol, tolerant en actief pluralistisch en wil via informatie bijdragen aan verheldering en bewustwording onder de studenten. Bij dat 'pluralistisch' heb ik overigens wel mijn grootste bedenkingen.

Dat wordt gedaan door het aanbieden van religieuze, ethische en rituele verdieping. Vervolgens wil Mahara de studenten helpen om het wetenschappelijke en academische kader waarbinnen zij studeren, te rijmen met of tegen het licht te houden van de islamitische denkkaders. Dat moet later uitmonden in een veelzijdige expertise waarmee zij de maatschappij van dienst kunnen zijn.

Mahara speelt in op de resultaten van een onderzoek, gevoerd aan de Universiteit Antwerpen, waaruit blijkt dat studenten met een migratieachtergrond slechter scoren in hoger onderwijs dan hun studiegenoten. Met ingang van dit academiejaar organiseert de studentenvereniging daarom eigen studiebegeleiding met infosessies.

De problematiek die door het onderzoek van de Universiteit Antwerpen wordt aangehaald, is niet uniek voor deze instelling. Zo blijkt dat ook aan andere universiteiten en hogescholen studenten met een niet-Belgische achtergrond – wat uiteraard breder is dan uitsluitend te focussen op een moslimachtergrond – minder snel zelf de eerste stap naar studiebegeleiding zullen zetten. Dat mag bovendien niet worden veralgemeend.

Iedere instelling van hoger onderwijs hanteert een eigen beleid betreffende het begeleiden van studenten met een migratieachtergrond of afkomstig uit kansengroepen. Het studiebegeleidingscentrum van de Vrije Universiteit Brussel bijvoorbeeld nodigt automatisch alle studenten, ongeacht hun sociaal-culturele achtergrond, uit voor een gesprek indien ze minder dan 50 procent studierendement hebben bereikt of indien ze vanuit de studievoortgangsbewaking bindende voorwaarden opgelegd kregen. Die initiatieven staan los van de opdracht van de studietrajectbegeleiders, die individuele situaties nauwgezet opvolgen.

Minister, was u op de hoogte van het initiatief van Mahara? Wat wordt er precies onder studiebegeleiding begrepen? Gebeurt dit in samenwerking met de Universiteit Antwerpen? Bent u van mening dat studentenverenigingen een rol moeten spelen in de studiebegeleiding? Welke concrete initiatieven nemen andere universiteiten en hogescholen om kansengroepen en studenten met een migratieachtergrond zo efficiënt mogelijk te begeleiden? Staat het initiatief van Mahara, dat zich richt tot studenten met een islamitische achtergrond, niet haaks op het principe van de inclusieve aanpak van de verschillende studiebegeleidingsdiensten aan de hogeronderwijsinstellingen? Hoe ziet u die inclusieve aanpak?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Minister, De Morgen berichtte begin oktober inderdaad over het feit dat de Antwerpse studentenvereniging Mahara gestart is met het geven van een soort studiebegeleiding aan studenten met een migratieachtergrond. Er bestaan daar goede afspraken over met de diensten van de Universiteit Antwerpen. Ondertussen heb ik ook samengezeten met de studenten van de studentenvereniging. Studiebegeleiding is een van de taken die ze op zich nemen, maar niet de hoofdactiviteit van de studentenvereniging.

Vandaag blijkt uit cijfers dat er op het gebied van de instroom, de doorstroom en de uitstroom van studenten met een migratieachtergrond grote uitdagingen zijn in het hoger onderwijs. Mahara probeert die uitdagingen het hoofd te bieden door onder andere het organiseren van debatten en infoavonden met concrete tips voor studenten.

Het is niet de eerste keer dat de moeilijke positie van studenten met een migratieachtergrond in ons onderwijs naar voren komt. In 2008 was er bijvoorbeeld de oprichting van het Platform Allochtone Studenten in de schoot van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). De initiatieven tonen aan dat studenten met een migratieachtergrond het helaas nog steeds moeilijk hebben in ons hoger onderwijs. Het ontbreekt ons momenteel ook aan echt degelijke

cijfers. Momenteel zijn er gesprekken over een uniforme registratie van kansengroepen aan de gang binnen de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR). Een dergelijke registratie lijkt me nuttig om een beleid op maat te kunnen voeren.

Minister, hebt u zicht op de instroom, doorstroom en uitstroom van studenten met een migratieachtergrond in het hoger onderwijs, eventueel via de gesprekken rond de uniforme registratie van kansengroepen? Zo ja, welke conclusies kunt u daar voorlopig uit trekken? Hoe staat u tegenover het engagement van de studentenvereniging Mahara? Zult u aandringen op een uniforme registratie van kansengroepen, waaronder dus ook studenten met een migratieachtergrond, zodat een onderbouwd beleid op maat mogelijk kan worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, volgens de informatie die ik gekregen heb, is de studentenvereniging Mahara vorig jaar opgericht door enkele studenten aan de Universiteit Antwerpen. Ondertussen is ze al actief op alle instellingen van de Antwerpse associatie. Er is ook samenwerking met de universiteit. De studentenvereniging zit niet mee in de koepels van studentenverenigingen die van de universiteit een jaarlijks budget krijgen voor hun werking. Wel krijgen ze ondersteuning voor specifieke projecten. Mahara kan continu gebruikmaken van een vast lokaal op de campus. Op het vlak van studiebegeleiding is er regelmatig overleg met de dienst Studietoelagen en Studententoelagen van de universiteit.

Voor projecten op het vlak van sociaal-academische integratie kunnen alle studentenverenigingen 'diversiteit', dus ook Mahara, een beroep doen op een budget dat de universiteit vrijmaakt binnen de stuvo-middelen (studentenvoorzieningen). Het is dus niet omdat je niet in de koepel zit, dat je geen beroep kunt doen op de budgetten.

Zij kunnen via de studentencoach projectvoorstellen indienen. De andere studentenverenigingen 'diversiteit' fungeren voor de universiteit ook als klankbord bij het ontwikkelen van acties en initiatieven in verband met studenten met een migratieachtergrond.

Het zijn in de eerste plaats de universiteiten en hogescholen zelf die aan studiebegeleiding moeten doen. Dat is mijn oprechte mening. Maar daarnaast verdient het uiteraard alle lof dat studentenverenigingen daar ook hun schouders onder zetten. Dat is zeker het geval als dat in nauwe samenwerking gebeurt met de instelling, zodat er ook garanties zijn voor de kwaliteit van wat ze doen.

Wanneer ook studentenverenigingen begeleiding aanbieden of studenten toeliden naar een bestaand aanbod, dan kan de drempel voor bepaalde doelgroepen wellicht lager worden. Studenten voelen zich soms comfortabeler wanneer ze advies kunnen vragen aan en van gedachten kunnen wisselen met leeftijds- en studiegenoten.

Instellingen nemen specifieke initiatieven voor de begeleiding van kansengroepen en studenten met een migratieachtergrond. Ik beschik niet over een exhaustief overzicht, maar kan bij wijze van voorbeeld wel meedelen hoe de KU Leuven het aanpakt. De KU Leuven heeft een contactpunt voor studenten met een migratieachtergrond waar zowel studenten die al aan de KU Leuven studeren als toekomstige studenten terecht kunnen voor informatie en hulp. Er is ook het Avicennafonds met drie concrete doelstellingen: het vergroten van de slaagkansen van studenten met een migratieachtergrond, het versterken van de persoonlijke identiteit om zo voor een betere aansluiting bij het universiteitsleven te zorgen, en het aanbieden van een stimulerende leer- en leefomgeving aan studenten met verschillende levensbeschouwelijke achtergrond.

Via Coaching X-tra biedt de KU Leuven ook intensieve coaching waar studenten aan kunnen deelnemen op basis van een aantal factoren zoals de socio-economische situatie, de thuistaal, de vooropleiding en de culturele achtergrond. Veel instellingen werken ook met een systeem van buddy's en mentoren.

De overheid investeert ook in tutoringprojecten die jongeren met een migratieachtergrond over de streep moeten trekken om effectief hoger onderwijs te volgen. Ik ben bijzonder gecharmeerd door die initiatieven, die zijn echt prioritair. Wanneer er extra middelen zijn, dan gebruik ik die ook om daar extra in te investeren.

Mevrouw Soens, een inclusief beleid hoeft niet haaks te staan op een beleid dat specifiek inzet op bepaalde groepen. Zeker op het vlak van studentenbegeleiding is er behalve een pakket dat gelijk toegankelijk is voor iedereen ook best ruimte om in te spelen op specifieke noden en achtergrondkenmerken. Het is immers vooral op het vlak van begeleiding dat je kunt differentiëren en net de inclusieve aanpak binnen het onderwijs zelf kunt helpen waarmaken. Begeleidingsinitiatieven die zich richten tot een bepaalde groep studenten, in dit geval studenten met een islamitische achtergrond, hoeven dus niet haaks te staan op het voeren van een inclusief beleid. Zolang die niet gepaard gaan met exclusiviteit kunnen ze perfect aanvullend zijn. Zolang het initiatief van Mahara dus niet leidt tot uitsluiting of segregatie vind ik het positief. Het is zeker niet iets dat inclusief onderwijs beperkt, integendeel, het kan stimuleren om beter en gemakkelijker te integreren, maar er zijn een aantal randbedenkingen.

Op dit ogenblik werken de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) op mijn vraag samen aan de uniforme registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs, op basis van de categorieën die de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) heeft gedefinieerd.

Ik vind het zeer belangrijk dat die registratie er komt omdat we dan inderdaad een analyse over heel Vlaanderen kunnen maken. Voorlopig hebben we enkel de gegevens die de instellingen zelf opvragen, de studies die zij daarover doen of die gebeuren in het kader van beleidsgericht onderzoek, bijvoorbeeld onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO), en het beleid dat zij nu al voeren. Het zal uiteraard nog een hele tijd duren voor we via die registratie zicht hebben op instroom, doorstroom en uitstroom omdat men meerdere jaren moet kunnen volgen. Maar ik wil op zijn minst een start maken met uniforme registratie.

Ik weet wel dat er wat reticenties zijn omdat men vreest dat de financiering zal worden gekoppeld aan de registratie. Ik heb echter duidelijk gemaakt aan de hogescholen en universiteiten dat dit niet mijn intentie is. Ik wil alleen een zicht krijgen op de registratie, de instroom en de uitstroom om na te gaan of we generieke maatregelen kunnen nemen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben gerustgesteld dat u benadrukt dat studiebegeleiding een taak is van de instellingen zelf. Als anderen onder welke vlag dan ook willen helpen en medestudenten willen steunen, is dat een goede zaak.

Ik was een beetje gealarmeerd omdat het voor ons een duidelijk signaal is wanneer we zien dat studenten uit kansengroepen het moeilijker hebben. Dat wijst op een hiaat, niet alleen in de studiebegeleiding maar vooral in het studietraject dat voorafgaat aan het hoger onderwijs. Blijkbaar komt een bepaalde groep jongeren niet sterk genoeg uit het secundair onderwijs.

Ik vroeg u of u geen tegenstrijdigheid ziet in een islamitische aanpak van studiebegeleiding of dat we specifiek vanuit islamitische hoek aan studiebegeleiding moeten doen omdat ik denk dat het al dan niet moslim zijn, tenzij men islamitische theologie gaat studeren, weinig te maken heeft met het studierendement en de studiemethode. Ik zie niet in waarom studiebegeleiding religieus geïnspireerd zou moeten zijn.

Ik heb kennisgemaakt met die studentenvereniging. Van het pluralisme en de tolerantie waarover men spreekt, heb ik, zeker na het debat dat ik vorig jaar op de universiteit van Antwerpen heb gevoerd voor Mahara en het Liberaal Vlaams Studentenverbond Antwerpen, weinig gemerkt. En daarover ben ik een beetje bezorgd. Ik geraakte ook heel moeilijk weg uit dat gebouw. Ik heb gemerkt dat er een heel emotionele aanpak is van wie zich kritisch uitlaat over religie. En dus ben ik een beetje bezorgd over een aantal zaken. Ik probeer het diplomatisch te stellen, maar ik heb toch vastgesteld dat er inzake bepaalde gebruiken op de universiteit heel weinig tolerantie is. Ik zal met heel veel belangstelling de ontwikkeling van de activiteiten van die studentenvereniging in Antwerpen verder opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): Minister, ik volg u absoluut wanneer u zegt dat studiebegeleiding in eerste instantie een taak is van de universiteiten en van de hogescholen zelf. Uit het gesprek dat ik met de studenten van Mahara heb gehad, blijkt dat zij datzelfde punt maken. Zij verwijzen zelfs door naar die studiebegeleiding binnen de universiteit. Er bestaan ook zeer goede afspraken met de instelling over wie wat precies doet. Ik denk dat het alleen maar een goede aanvulling kan zijn op de bestaande studiebegeleiding.

Ik vind het ook goed dat u het zeer belangrijk vindt dat die uniforme registratie van kansengroepen er komt. Dat is belangrijk om een beleid op maat te kunnen voeren voor die kansengroepen. Hebt u intussen al meer zicht op een timing om tot die uniforme registratie te komen? De gesprekken binnen de VLUHR zijn aan de gang, maar is er al enige ontwikkeling om binnen de instelling tot een akkoord te komen?

Paul Cordy (N-VA): Ik was tot voor kort verbonden aan de Universiteit Antwerpen, dus ik ken de situatie wel een beetje. Wanneer ik de vragen hoor, lijkt het alsof dit het enige zou zijn dat de universiteiten aanbieden. Dat is zeker niet het geval. Er zijn meerdere organisaties die in aanmerking komen om op een dergelijke manier samen te werken. Het gaat dan over een twaalftal studentenverenigingen, waarvan Mahara een van de grootste is. Op een van hun recente bijeenkomsten hadden zij een bereik van ongeveer zeshonderd studenten. Het is dus wel een organisatie met enige impact.

Iemand die uit het secundair onderwijs komt, zou eigenlijk al grotendeels zonder studiebegeleiding moeten kunnen. Het lijkt me belangrijker om in te zetten op die tutoringprojecten waar de minister het over had. Daarover lopen een aantal projecten aan de Universiteit Antwerpen. Studenten worden ingeschakeld om mensen voor te bereiden op en te enthousiasmeren voor het hoger onderwijs.

Wat de organisatie zelf betreft, zou ik principieel zeggen dat er zeker niets mis mee is dat studentenverenigingen worden ingeschakeld voor dergelijke projecten. Dat is zelfs goed. Een instelling heeft uiteraard de autonomie om dergelijke projecten te organiseren. Het heeft zelfs een meerwaarde dat ook studentenorganisaties worden ingeschakeld. Alleen, in verband met de opmerking die wordt gemaakt over de organisatie zelf, heeft de Universiteit Antwerpen als uitgangspunt het actief pluralisme. Als ze structureel met een organisatie gaat samenwerken, moet die organisatie die boodschap ook wel waarmaken. Er zijn een aantal andere organisaties aan de universiteit, ook politieke organisaties,

waar de universiteit net geen structurele samenwerking mee wil doen omdat ze een heel specifieke inslag hebben. Ik sluit me aan bij mevrouw Brussel op het punt dat we daar enorm over moeten waken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben heel blij met de tussenkomst van de heer Cordy, omdat hij een mooie aanvulling geeft op de andere twee betogen. Laat er geen onduidelijkheid over bestaan: voor mij is studentenbegeleiding een zaak van de instellingen. We hebben daar een budget voor en dat wordt allemaal geregeld.

Maar we kunnen nooit verhinderen – en ik vind dat zelfs positief – dat jongeren zich gaan verenigen. Er bestaan ook politieke jongerenpartijen aan de universiteiten, en misschien zitten zij ook samen te studeren, delen ze hetzelfde gedachtegoed en maken ze daar allerhande afspraken over. Ik ben al blij dat studenten zich engageren. U zei dat u zich daar niet op uw gemak voelde. Dat kan ik niet beoordelen, want ik was er niet bij. Ik wil wel graag de deuren zo wijd mogelijk openzetten om toch maar te gaan voor dat diploma hoger onderwijs. Als het samen studeren of samen dingen doen met geestgenoten daartoe een stimulans kan zijn, dan vind ik dat per definitie geen slechte zaak. Integendeel, dan zouden we dat een goede zaak kunnen vinden.

Bij heel veel jongeren ontstaat het politieke bewustzijn aan de universiteit of aan de hogeschool. Ze zien dan waar ze hun engagement kunnen halen. Ik ben dus geneigd om dat als iets positiefs te zien, maar ik heb uiteraard ook het kader geschetst waarbinnen het voor mij moet gebeuren. Dat mag nooit leiden tot het afschuiven van verantwoordelijkheden van de instellingen zelf.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Ann Brusseeel (Open Vld): Ik ben het met u eens, minister. Het is positief dat studenten zich verenigen. Dat kan zijn op basis van een politieke overtuiging, van de regio waarvan de studenten afkomstig zijn, er zijn de regionale kringen, de faculteitskringen, en dergelijke meer. De reden waarom mij dat alarmeert, is dat in het interview de indruk werd gewekt dat de universiteiten de studiebegeleiding niet doen, of toch niet voldoende. Dat vind ik een framing die kwalijk is voor de instelling en ondankbaar ten aanzien van alle inspanningen van de Vlaamse overheid. U stelt het heel correct: er gaat een budget naar studiebegeleiding, er zijn de middelen voor studentenvoorzieningen; we hebben al jarenlang een visie in ons onderwijs over ondersteuning, studiebegeleiding en dergelijke meer. We werken in Vlaanderen, zowel in het leerplichtonderwijs als daarna, heel participatief. We betrekken leerlingen en studenten. Is het perfect? Neen, er zijn zaken die beter kunnen, er zijn studenten die meer nodig hebben.

Maar ik heb een bezorgdheid. Ik probeer ze voorzichtig te formuleren en niet stigmatiserend te zijn. Ik ben niet tegen de vereniging op basis van een religie, maar ik heb er wel een probleem mee wanneer men aan framing doet, wat hier wel is gebeurd. Ik heb geen goed gevoel bij een studentenvereniging die, wanneer ze samenwerkt met een andere studentenvereniging, haar regels oplegt. Wanneer een studentenvereniging met een andere studentenvereniging zoals bijvoorbeeld het Liberaal Vlaams StudentenVerbond (LVSU) of een andere samenwerkt, en zegt dat er die avond geen alcohol mag worden geschonken en er na het debat verder wordt gediscussieerd waarbij het er bitsig aan toe gaat, en men merkt dat er toch wel een zeker ongenoegen is ten aanzien van andere meningen, en men moeilijk bepaalde zaken accepteert, dan ben ik een beetje ongerust, zeker wanneer ik zie dat het bereik en het succes van die vereniging stijgt. We moeten dat aandachtig opvolgen.

Ik ben blij dat de heer Cordy de zaak ook kent en dat er vanuit meerdere hoeken aandacht is voor die evolutie.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): Ik heb nog geen antwoord gekregen op mijn bijkomende vraag of u al zicht hebt op een timing van de uniforme registratie van de kansengroepen. Dat zit momenteel bij de VLUHR, maar misschien hebt u er al een idee over wanneer die gesprekken ongeveer rond zullen zijn.

Minister Hilde Crevits: We zijn het principiële eens. Er is op 13 december een nieuwe vergadering met de VLUHR en het gaat nu enkel over de praktische aanpak. Over het principe is men het eens, als de loskoppeling van de financiering is gemaakt. Dat was op de laatste vergadering duidelijk merkbaar. We hebben afgesproken dat we op de volgende vergadering zouden kijken hoe het praktisch aangepakt wordt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebruik van minimumpakketten in het onderwijs – 183 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het effect van de aangepaste regelgeving in het kader van de minimumpakketten – 211 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Scholen stellen leerkrachten aan op basis van het lestijdenpakket dat zij ieder jaar ontvangen. Dit lestijdenpakket wordt via een formule berekend en houdt rekening met onder andere het aantal leerlingen dat in het voorgaande schooljaar op 1 februari is ingeschreven in de school in kwestie.

Sommige scholen kunnen bovenop dit lestijdenpakket nog een extra pakket uren ontvangen, onder de vorm van de zogenaamde 'minimumpakketten'. De bedoeling van een minimumpakket is scholen te ondersteunen die een daling van het aantal leerlingen kennen in bepaalde studierichtingen. Minimumpakketten worden doorgaans ook toegekend aan kleine scholen die in bepaalde regio's de concurrentie moeten aangaan met grotere scholen uit andere netten. In die zin dragen minimumpakketten bij tot het verzekeren van de vrije schoolkeuze, de diversiteit in het studieaanbod van kleinere scholen en de bestaanszekerheid van scholen in bepaalde regio's.

Het Rekenhof stelde in 2010 vast dat het gebruik van de minimumpakketten niet overal even correct verloopt. Zo merkte het Rekenhof op dat sommige scholen de toegekende uren uit het minimumpakket vaak gebruiken voor andere studierichtingen, onderwijsvormen of graden dan het structuuronderdeel en de leerlingengroepen waarvoor ze eigenlijk bedoeld zijn. Het Rekenhof vult hierbij aan dat de meerwaarde van de minimumpakketten, dus het aantal extra lessen, voor sommige scholen aanzienlijk groot is. Zo zou de meerwaarde bovenop het normale lessenenpakket voor scholen tussen 3 en 38 procent liggen, het gemiddelde bedraagt 12 procent.

Sinds het schooljaar 2015-2016 geldt er een extra voorwaarde voor de aanvraag van minimumpakketten, namelijk de verklaring op eer dat geen leerlingen worden geweigerd wegens capaciteit of volzetverklaring in een structuuronderdeel dat onder het minimumpakket valt.

In uw antwoord op een vorige vraag om uitleg, nummer 680, van collega De Meyer, gaf u aan dat er nog heel wat onduidelijkheid bestaat rond de manier waarop de minimumpakketten worden gebruikt in de praktijk. U kondigde hierbij een aantal maatregelen aan. Zo zou u uw administratie de opdracht geven om een monitoring op te starten om de beweging van de minimumpakketten in kaart te brengen en overwoog u ook een regelgevend initiatief met betrekking tot scholen die voor een welbepaalde graad of onderwijsvorm minimumpakketten ontvangen en die daarbinnen structuuronderdelen volzet verklaren. Kunt u een stand van zaken leveren omtrent de maatregelen die u aangekondigd hebt in het antwoord op die vraag om uitleg?

Heeft uw administratie de aangekondigde monitoring reeds afgerond? Zo ja, wat zijn de resultaten?

Overweegt u nog bijkomende regelgevende initiatieven omtrent de vastgestelde problemen met de minimumpakketten?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Op basis van het aantal leerlingen per richting op 1 februari berekent men de middelen die een school krijgt om het volgend schooljaar te organiseren. Om de vrijheid van onderwijs te garanderen, wordt daarbij ook eventueel in minimumpakketten voorzien. Die worden toegekend als er voldoende afstand ligt tussen scholen van hetzelfde net met eenzelfde aanbod.

Zulke minimumpakketten kunnen veel geld kosten, en uit bedenkingen van het Rekenhof van 2010 bleek al dat ze soms oneigenlijk gebruikt werden. Sindsdien heb ik over deze materie geregeld informatie opgevraagd die we later in de commissie op de agenda hebben geplaatst.

Bij de behandeling in de commissie heb ik enkele keren aangestipt dat er wel degelijk mogelijkheden zijn om oneigenlijk gebruik van minimumpakketten gedeeltelijk te voorkomen. Men kan bijvoorbeeld een school die minimumpakketten krijgt, verbieden om bepaalde studierichtingen 'vol te verklaren' – een techniek waarmee de minimumpakketten als het ware permanent worden.

Bij de bespreking van mijn laatste vraag engageerde de minister zich ertoe om in dat geval volverklaringen te verbieden, en die maatregel is ondertussen ook doorgevoerd. In het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990, laatst gewijzigd op 5 oktober 2016, werd daartoe in hoofdstuk II, artikel 4, paragraaf 7bis, een puntje 4° toegevoegd, dat een verklaring op erewoord vereist. De voorwaarde werd op 24 juni 2016 ook opgenomen in omzendbrief SO55 over de organisatie van het secundair onderwijs. Ik dank u ervoor dat u dit hebt uitgevoerd in opvolging van onze bezorgdheid.

Ziet u een evolutie in het totale aantal jaarlijks toegekende urenpakketten en in de aantallen scholen die er gebruik van maken? Is er een significant verschil tussen de getallen van het schooljaar 2016-2017 en vorige schooljaren? Is er een meetbaar effect van de beleidsmaatregel die aan scholen met minimumpakketten verbiedt om bepaalde structuuronderdelen vol te verklaren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De maatregelen in kwestie situeren zich op drie vlakken. Eerste vlak is de invoering van een extra voorwaarde om aanspraak te kunnen maken op een minimumpakket, namelijk geen volzetverklaringen. Deze voorwaarde werd opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990, meer bepaald via het systeem van verklaringen op eer van het schoolbestuur. Juridisch-technisch is het volgens mij sterker deze niet-volzetverklaringen te plaatsen bij de weigeringsgronden – dus de uitzondering op

mogelijke weigering – binnen de context van het inschrijvingsrecht door de weigering van leerlingen op basis van capaciteit of volzetverklaring in een structuuronderdeel onmogelijk te maken. Op die wijze verdwijnt ook de administratieve planlast die met verklaringen op eer gepaard gaat. Zonder dat ik inhoudelijk aan de maatregel wil raken, wil ik deze decreetale verankering via Onderwijsdecreet XXVII doorvoeren.

Tweede maatregel betreft het nieuwe financieringsmodel. In het licht van de modernisering van het secundair onderwijs gaan we na op welke manier we kunnen financieren. Opdat een dergelijk model meer definitieve vorm kan krijgen, is de matrix essentieel. Zoals u weet, is deze matrix in volle ontwikkeling. Zodra die er is, kunnen we de financiering bekijken.

Derde maatregel is de monitoring om misbruiken tegen te gaan.

Ik heb de resultaten van de monitoring begin 2016 aangekondigd. Ik heb die geconcretiseerd op bepaalde vlakken. De eerste vraag was of er scholen zijn die voldoen aan twee voorwaarden die zouden kunnen wijzen op engineering. Ten eerste, hebben scholen op 1 september 2015 programmaties of overhevelingen van structuuronderdelen doorgevoerd binnen een bepaalde graad, waardoor ze per 1 februari 2016, de teldatum dus, aan de voorwaarden voldeden om in aanmerking te komen voor een minimumpakket? Ten tweede, zijn er scholen die een dergelijk minimumpakket niet hadden tijdens het schooljaar 2015-2016? In die situatie kan er van engineering sprake zijn. Wat is het resultaat van deze eerste screening? Op 82 scholen die minimumpakketten ontvangen, is er slechts 1 school die in bovenstaande situatie verkeert.

Tweede vraag was of de uren-leraar van een minimumpakket van een bepaalde graad of onderwijsvorm ook effectief aangewend worden binnen die graad of onderwijsvorm. Zo ja, dan is er geen sprake van afwending. Ik heb het cijfermateriaal voor u meegebracht. Het heeft betrekking op de minimumpakketten toegekend voor en aangewend binnen het schooljaar 2015-2016, aangezien de gegevens voor het schooljaar 2016-2017 nog niet volledig beschikbaar zijn. De gegevens zijn ook beperkt tot de tweede en derde graad, telkens per onderwijsvorm, aangezien de databank van de werkstations geen opsplitsing maakt tussen A-stroom en B-stroom van de eerste graad. De resultaten staan in een tabel die als [bijlage 1](#) bij het verslag wordt gevoegd. Het gaat hier over nog niet-geverifieerde cijfers. Het is dan ook voorbarig om uit deze cijfers te concluderen dat scholen die uren minimumpakketten zonder meer afwenden.

Er zijn diverse redenen om als school minder uren dan de uren minimumpakket te investeren in de betrokken graad of onderwijsvorm. Ik denk aan het samen zetten van leerlingen over de graden en onderwijsvormen heen, de daling van het aantal leerlingen in de betrokken graad, de inkrimping van het studieaanbod of het feit dat sommige scholen maar een paar uur overdragen naar een andere graad dan waarvoor het minimumpakket is toegekend. Ook deze scholen zijn in de cijfers opgenomen.

In het kader van OD XXVII wil ik de regeling die nu bij besluit van de Vlaamse Regering geregeld werd waarbij de volzetverklaring enerzijds en toch een minimumpakket ontvangen anderzijds onmogelijk is, decretaal verankeren. Een verdere actie lijkt me niet opportuun, omdat we het financieringsmodel aan het bekijken zijn.

Wat betreft de evolutie in het aantal urenpakketten, zie ik geen grote verschillen. Ik heb de evolutie van de uren ook meegebracht in een tabel die als [bijlage 2](#) bij het antwoord wordt gevoegd. Dat evolueert van 87 scholen en 23.000 uren-leraar in 2012 naar 82 scholen en 24.000 uren-leraar in 2016. Daar zitten dus geen grote fluctuaties in.

De effecten zijn nog niet meetbaar. De maatregel dat een school geen leerlingen mag weigeren in een structuuronderdeel van een graad waarvoor een minimumpakket is toegekend, is pas ingevoerd sinds 1 september 2016. Deze verklaringen op eer liggen ter inzage van verificatie, maar moeten niet standaard ingestuurd worden. We zullen de effecten maar zien als de verificatie is gebeurd. Ook via de jaarlijkse elektronische zending is er nog geen helder beeld, aangezien scholen die maar tegen 8 november moesten insturen. Het spreekt voor zich dat de analyses van deze data vandaag nog niet afgerond zijn.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik zal met veel belangstelling de toegevoegde schema's bekijken. Ik heb genoteerd dat uit de monitoring blijkt dat op 82 scholen er één school een afwijking vertoont. Het Rekenhof was heel duidelijk dat er een aantal zaken zijn waar we ons verder mee moeten bezighouden. U zegt dat de effecten nog niet meetbaar zijn. Ik heb daar begrip voor. Het is wel erg belangrijk dat we er blijven over waken dat de toegekende uren gebruikt worden waarvoor ze dienen. Naast de mogelijke problemen die gemeld worden over het gebruik van de minimumpakketten zitten we ook nog met de coördinatie-uren in het volwassenenonderwijs. Ik weet dat dit een ander thema is, maar ook daar heb ik in het verleden vragen over gesteld. Ik wil heel duidelijk stellen dat heel velen er correct mee omgaan, maar indien er wanverhoudingen zijn of misbruik wordt vastgesteld, dan is het belangrijk om er te blijven over waken dat dit niet verder gebeurt.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik zal de tabellen met veel belangstelling bekijken. Het is mijn overtuiging dat onze vorige vraag en het antwoord dat u toen mondeling hebt gegeven en zeker de regelgeving die daarop volgde, reeds enig effect hebben. Ik ben ook tevreden dat dit decretaal zal worden verankerd in OD XXVII. Voor mij is het duidelijk: onderwijsvrijheid is belangrijk. Dat heeft soms een bepaalde kostprijs, maar de regelgeving moet op een correcte manier worden toegepast.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het voorstel van de studentenraad (Stura) van de KU Leuven om een studentenkoepel voor universiteiten op te richten – 193 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, in het voorjaar 2016 besliste de studentenraad van de KU Leuven (Stura) om uit de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) te stappen na meer dan een jaar van interne conflicten. Zij werden hierin iets later gevolgd door de Studentenraad Universiteit Antwerpen (SRUA).

Hoewel de VVS haar werking tijdens de zomer hervormde om aan de verschillende kritieken tegemoet te komen, blijft Stura KU Leuven voorlopig aan de kant staan en herhaalden zij in het studentenweekblad Veto nog eens hun pleidooi voor een aparte studentenraad voor de universiteiten op Vlaams niveau. Minister, het was echter vooral uw quote in het artikel die de wenkbrauwen deed fronsen. Ik citeer: "Over de Stura-VVS-split zegt de minister het volgende: 'Decretaal wordt niet bepaald hoe een 'studentenkoepelvereniging' zich

organiseert', aldus de Onderwijsminister. 'In theorie is het dus mogelijk dat er verschillende koepels op Vlaams niveau naast elkaar zouden bestaan.' Een niet mis te verstane boodschap van de minister."

U wekt daarmee de indruk dat u bereid bent om een tweede studentenkoepel te ondersteunen. Dit lijkt decretaal moeilijk haalbaar in de vorm die Stura KU Leuven voorstelt. U stelde immers in antwoord op een schriftelijke vraag van collega Jan Bertels dat artikel 8 van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen vereist dat een Vlaamse studentenraad ten minste tien instellingsstudentenraden uit twee associaties overkoepelt.

Daarnaast is VVS ook officieel ingeschreven als stem van de studenten binnen de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), dus ook daar zou dan ingegrepen moeten worden.

Minister, heeft het huidige voorstel vanuit Stura KU Leuven, namelijk de oprichting van een aparte studentenraad op Vlaams niveau voor de universiteiten, binnen het huidig decretaal kader – u kunt dat altijd aanpassen als u dat zou willen – enige kans op slagen? Bent u bereid tot een aanpassing van de relevante decreten om aan de vraag vanuit Stura KU Leuven tegemoet te komen? Het meest fundamentele probleem voor de studentenparticipatie op Vlaams niveau blijft het gegeven dat enkele instellingsstudentenraden met VVS gebroken hebben. Hebt u de afgelopen maanden nog stappen ondernomen in het kader van de door u aangekondigde bemiddelingsopdracht? Of zullen er, gezien het uitblijven van een oplossing, bijkomende stappen ondernomen worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Soens, dank u wel voor de vraag, want ik was een beetje verstoord toen ik het artikel van Veto onder ogen kreeg. Waarom was ik verstoord? Veto had mij een reactie gevraagd en ik heb in mijn reactie aan Veto wel degelijk krak hetzelfde meegedeeld als in het antwoord op de schriftelijke vraag van Jan Bertels. Ik lees u even letterlijk voor welke input ik op papier bezorgd heb aan mijn vrienden van Veto: "Decree wordt niet bepaald hoe een 'studentenkoepelvereniging' zich organiseert, zoals de wetgeving dat ook niet voorziet voor bijvoorbeeld vakorganisaties of beroepsfederaties. In theorie is het dus mogelijk dat er verschillende koepels op Vlaams niveau naast elkaar zouden bestaan. Een koepel kan wel slechts werkingssubsidies ontvangen wanneer er minstens 10 instellingen aangesloten zijn uit 2 associaties."

Nu is in het artikel in Veto slechts de eerste helft van dit citaat afgedrukt, en werd daarboven dan de kop "dubbelzinnige onderwijsminister" geplaatst. Dat is hun verantwoordelijkheid. Ik weet dat Veto in een aantal gevallen journalisten aflevert die het ook in de politieke journalistiek ver schoppen, maar dit vind ik toch bijzonder kras, als ik zo vrij mag zijn. (*Opmerkingen van Tine Soens*)

Als het over jezelf gaat, dan vind je altijd iets sneller kras dan als het over iemand anders gaat, daar zijn we het over eens, denk ik. Als ik soms zie voor wat parlamentsleden een persoonlijk feit willen inroepen, dan vind ik dat niet nodig, tot het over mezelf gaat, dan is het natuurlijk onmiddellijk een persoonlijk feit.

Collega Soens, ik hoop dat dit bij dezen is rechtgezet. Mocht u de bewijzen wensen van wat ik heb doorgestuurd, dan zullen die u bezorgd worden.

De kern blijft dat de studenten zelf verantwoordelijk zijn om zich op Vlaams niveau te organiseren en dat het bestaan van meerdere koepels in theorie niet uitgesloten is. Maar de facto laten de subsidiëeringsvoorwaarden uiteraard niet zoveel mogelijkheden. Om in aanmerking te komen moet een koepel, vanwege de representativiteit, immers minstens tien instellingen tellen, en er zijn bijvoorbeeld slechts vijf universiteiten.

Ik ben van mening dat de vereiste van legitimiteit op basis van een minimumaantal leden nog steeds relevant is. Ze is in 2004 ingeschreven in het decreet, toen er uiteraard nog meer instellingen waren dan nu. Vooral bij de hogescholen zijn ondertussen fusies doorgevoerd. De vraag om de vertegenwoordiging te ontdebellen in twee is een nieuw gegeven vanuit de studentenraad van een universiteit, weliswaar de grootste. Een decreetsaanpassing lijkt me pas aan de orde als er een iets groter draagvlak is. Ik hoor dat de studentenraden van de universiteiten van Gent, Hasselt en Brussel zeker het concept van één koepel blijven steunen. Ik heb nog geen standpunt gezien van de vertegenwoordigers van de hogescholen. Het interesseert me wel om eens te zien hoe de jongeren er zelf naar kijken. Wij moeten niet altijd de pretentie hebben om het het beste te weten. Het is goed om ook hun mening te kennen.

Het is mij niet echt duidelijk waarom het binnen één gezamenlijke koepel onmogelijk zou zijn om naargelang de dossiers apart te overleggen met universiteiten en hogescholen. Dat moeten we ook eens opnemen met de jongeren, want ik weet dat daar wat frictie over bestaat. Men zegt bij een dossier dat alleen maar over de universiteiten of alleen maar over de hogescholen gaat, dat het toch niet kan dat de anderen het dan kunnen blokkeren. Maar als je wilt, kun je dat intern perfect oplossen door wat soepelheid en begrip voor elkaar te hebben. De instellingen zelf slagen daar wel in, met de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) als gezamenlijke spreekbuis en daarnaast overleg binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). Uiteraard vereist dat af en toe dat tegengestelde belangen worden verzoend in een compromis, of in een verdeeld standpunt, maar dat is natuurlijk net de kern van een koepelwerking. Dat is een boodschap die ik nog eens aan de jongeren zal meegeven.

Ik heb tot mijn niet geringe blijdschap vastgesteld dat de VVS deze zomer werk heeft gemaakt van een interne hervorming. Die is men op 21 oktober aan mij komen voorstellen. Daarbij hebben wij opnieuw opgeworpen dat het geen goede zaak is dat de VVS er niet in slaagt om de studentenvertegenwoordigers van alle instellingen te verenigen. De vertegenwoordigers van de VVS gaven wel aan dat ze in nauw contact blijven met de studentenraad van de KU Leuven, ook al is die formeel geen lid. Dat is een goede zaak en geeft te hopen dat de studenten op termijn toch tot een oplossing komen.

Het is evident dat een koepel die decretaal wel representatief is maar niet alle studenten verenigt, minder sterk is dan een unanieme vertegenwoordiging. Je kunt niet alleen kijken naar de studenteraad van KU Leuven daarvoor, het is de taak van de VVS om een beetje aan zelfreflectie te doen en te kijken op welke manier ze erin kunnen slagen om iedereen te vertegenwoordigen.

Ook de vertegenwoordigers van de studentenraad van de KU Leuven zijn uitgenodigd op mijn kabinet. We ontvingen hun idee op 20 september op basis van een werkdocument dat ze op 7 oktober zouden bespreken op hun algemene vergadering. Daarna is er een afspraak gemaakt, maar gisteren bleek het eerst mogelijke moment waarop ze konden langskomen. Aan hen hebben we de boodschap gegeven dat de studenten er alle belang bij hebben om collectief hun stem te laten horen op Vlaams niveau.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U bent dus niet volledig geciteerd door Veto en u hebt dan nog een krasse kop boven het artikel gekregen. Ik las ooit – in De Morgen denk ik: ‘Crevits draait besparing hoger onderwijs terug’. Dat klopt dus ook niet helemaal. Je ziet wat krasse koppen kunnen doen.

Ik vind het zeker geen goed idee dat er aparte koepels zouden bestaan voor universiteiten enerzijds en hogescholen anderzijds. Ik ben gerustgesteld dat u dat ook vindt. Van belang is dat de VVS zo veel mogelijk studenten vertegenwoordigt en graag ook de studentenraden van de KU Leuven en de Universiteit Antwerpen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, met het merendeel van de zaken die u zei, ben ik het eens. Alleen over die besparingen ben ik het niet met u eens, omdat ik vind dat die wel teruggedraaid zijn en volgend jaar nog meer teruggedraaid zullen worden.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik heb enkele studenten ontvangen en mijn standpunt is nog steeds, zoals ik aan hen gezegd heb, dat ik hoop dat ze snel terug samen door één deur kunnen en gewoon de zaken kunnen aanpakken zoals de minister gesuggereerd heeft, namelijk door samen te werken omdat ze uiteindelijk heel vaak met dezelfde problematiek geconfronteerd worden en dezelfde belangen moeten bespreken en verdedigen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toenemende uitdagingen van digitalisering voor het onderwijs – 198 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): In de tweede week van oktober vindt ieder jaar de 'Digitale Week' plaats. Hoewel digitalisering heel wat kansen biedt om ons leven eenvoudiger en efficiënter te maken, vormt de razendsnelle digitale evolutie toch een enorme uitdaging voor heel wat mensen. Jong, oud, laaggeschoold of hooggeschoold: in elke categorie vind je mensen die moeilijkheden ondervinden om nog bij te blijven bij de opeenvolging van digitale apparatuur, applicaties en online-diensten vanuit openbare diensten en de bedrijfswereld. Vooral voor de oudere leeftijdscategorie bestaat er een grote bezorgdheid wat betreft hun digitale weerbaarheid en zelfredzaamheid.

Uiteraard is de uitdaging van digitale ongeletterdheid in onze samenleving een gedeelde verantwoordelijkheid van verschillende beleidsniveaus. Binnen een transversaal beleid speelt ook onderwijs een belangrijke rol, via het leerplichtonderwijs voor leerplichtige kinderen en jongeren, maar ook via de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs voor de volwassen leeftijdscategorie. Het is belangrijk dat het aanbod binnen ons onderwijs optimaal kan inspelen op de digitale noden die in onze maatschappij en op de arbeidsmarkt aanwezig zijn.

Naar aanleiding van de 'Digitale Week' brachten Cultuurconnect, LINC vzw en Mediawijs een gezamenlijk memorandum uit waarin de organisaties pleiten voor een transversaal beleid dat vertrekt vanuit de noden en wensen van alle burgers om zich te kunnen ontwikkelen en te participeren aan het sociale, economische en maatschappelijke leven. Hierbij focussen ze niet enkel op digitale weerbaarheid, maar ook op de vlotte toegang voor en de actieve participatie van alle maatschappelijke groepen.

Minister, kunt u uw indrukken meegeven bij de verschillende adviezen voor uw beleidsdomein uit het gezamenlijk memorandum van Cultuurconnect, LINC vzw en Mediawijs? Welke adviezen wenst u mee te nemen in uw eigen beleid?

Kunt u een stand van zaken aanleveren rond het nieuwe strategisch plan geletterdheid? Welke maatregelen en strategieën zal het plan bevatten om personen uit verschillende maatschappelijke groepen met een digitale geletterdheidsprobleem te ondersteunen?

Hoe ziet u de samenwerking met andere beleidsdomeinen? Hoe kan er vanuit de verschillende maatschappelijke domeinen gezamenlijk ingespeeld worden op de toenemende nood aan digitale geletterdheid?

Kunt u aangeven hoe we samen met de verschillende spelers uit volwassenen-educatie personen met een geletterdheidsprobleem nog meer kunnen bereiken? Kunt u ook even stilstaan bij de strategie naar de oudere leeftijdscategorie toe?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Conform mijn eigen bevoegdheden zal ik me concentreren op die beleidsaanbevelingen die betrekking hebben op het voorzien van digitale en mediawijze competenties, op het creëren van veilige en betrouwbare digitale omgevingen en ten slotte op de aandacht voor toegankelijke en kwaliteitsvolle digitale infrastructuren in scholen. Op die drie terreinen worden momenteel al projecten en acties uitgerold. Ik denk daarbij aan de nieuwe raamovereenkomst met Telenet die scholen moet voorzien van grote hoeveelheden bandbreedte tegen een goedkope prijs. Verder wijs ik op het eSafety Label-project, waarbij scholen aangemoedigd worden om een veilig ICT-beleidsplan te implementeren en zo hun infrastructuur, schoolbeleid en klaspraktijk te optimaliseren. Met betrekking tot digitale vaardigheden verwijs ik naar het eindtermendebat.

De evaluatie van het 'Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2012-2016' is afgerond. Dat komt hoogstwaarschijnlijk over een tot twee weken naar de Vlaamse Regering. Ik kan u daar nu dus nog niets over zeggen.

Op basis van de bevindingen uit deze evaluatie zal een nieuw strategisch plan opgebouwd worden. In december 2016 zal hiertoe een seminarie georganiseerd worden met als doel de nodige input te verzamelen om zo een nieuw Plan Geletterdheid voor te bereiden en te stofferen. Het seminarie wordt opgedeeld in een viertal luiken: het algemene geletterdheidsprobleem, het Vlaamse en Europese beleid omtrent geletterdheid, de link tussen werk en geletterdheid en de link tussen kansarmoede en geletterdheid. Ook de problematiek van digitale laaggeletterdheid komt daarbij aan bod.

Het Plan Geletterdheid is gebaseerd op een gezamenlijke visie vanuit de beleidsdomeinen Onderwijs, Cultuur, Jeugd, Sport, Media, Welzijn en Sociale Economie. Ook voor het bovenvermelde seminarie zullen afgevaardigden van diverse middenveldorganisaties en andere beleidsdomeinen aanwezig zijn.

Tijdens het schooljaar 2014-2015 werd er een nieuw opleidingsprofiel ICT-toepassingssoftware opgemaakt voor het volwassenenonderwijs. Uit bevestigingen bij cursisten bleek dat een verouderde aanpak, het niet up-to-date zijn en het niet aangepast zijn aan de huidige context van ICT-toepassingen, enkele van de redenen waren voor de dalende interesse. De huidige profielen leenden er zich niet toe om de nieuwe ontwikkelingen aan te leren. Daarom werd het opleidingsprofiel van de opleidingen ICT-toepassingssoftware radicaal herzien. Het nieuwe opleidingsprofiel is van kracht sinds 1 september 2016 en betekent een trendbreuk in het ICT-opleidingslandschap in het volwassenenonderwijs. De huidige opleiding 'Informatica: toepassingssoftware' verdwijnt en in de plaats komen maar liefst 7

nieuwe opleidingen: 'Start to ICT', 'ICT en administratie', 'ICT en sociale media', 'ICT in een creatieve context', 'ICT in een educatieve context', 'Webcontent' en 'App-ontwikkeling'. De twee bestaande opleidingen 'Informatica: webdevelopment' en 'Informatica: programmeren' blijven behouden, maar werden inhoudelijk volledig herzien en aangepast aan de huidige trends. Dit is een belangrijke stap in het aanpakken van de digitale geletterdheidskloof bij volwassenen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik wou beginnen met te zeggen dat het digitale landschap zo snel wijzigt dat het al bijzonder moeilijk is voor wie daar zeer goed in thuis is om dat helemaal te volgen, maar de opsomming van de initiatieven die u in uw antwoord hebt gegeven, ging voor mij als het ware even snel als de evolutie in het digitale landschap.

Wat ik daar zeker uit onthoud, is dat ik heel benieuwd ben naar die evaluatie. Ze is klaar, en ik weet dat we moeten wachten en dat het belangrijk is dat ze eerst aan de regering wordt voorgelegd. Ik kijk nog meer uit naar de komst van het seminarie, waar mensen aan zullen deelnemen die met kennis van zaken kunnen spreken. Ik dacht te hebben begrepen dat u dat nog aankondigde voor 2016.

Minister, u verwees ook naar de samenwerking met de andere domeinen omdat het belangrijk is dat daar ook opvolging aan gegeven wordt. Ik heb recent aan minister Muylers een schriftelijke vraag gesteld rond dit thema. Daaruit bleek dat er ook vanuit VDAB zeer sterk wordt ingezet op samenwerking met centra voor basiseducatie om die geletterdheidsproblemen aan te pakken. Ik hoop dat vanuit het beleidsdomein onderwijs eveneens sterk wordt ingezet op die samenwerking met die centra voor basiseducatie, met VDAB en met de werkgevers om dit thema te consolideren, te versterken en nieuwe maatregelen te nemen, want het zal maar vanuit de gemeenschappelijk aanpak zijn dat je alle groepen, zeker de groepen die moeilijk kunnen volgen in dit verhaal, zult kunnen bereiken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, de conferentie heeft plaats in december van dit jaar. Dat is snel, maar we moeten daar ook niet te lang mee wachten. Als het plan er is, is het goed snel een seminarie te houden. Het spijt me dat ik zo snel door de nieuwe opleidingen ben gelopen, maar ik wilde eigenlijk gewoon duidelijk maken dat we alles hebben herzien en in een nieuw jasje gestopt, net om het voor de mensen aantrekkelijker te maken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Ik kan de minister alleen danken voor haar antwoord. Ik heb daar niets aan toe te voegen, want ze gaf een zeer goede opsomming, ook al ging ze heel snel. Er zit heel wat actie in het verhaal, en precies dat hoor ik graag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het risico op gehoorschade en stemproblemen bij leerkrachten uit het onderwijs
– 205 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, deze vraag stel ik naar aanleiding van een artikel in Het Laatste Nieuws van 4 oktober van dit jaar, met de titel 'De juf heeft oordopjes nodig'. Zo'n titel nodigt natuurlijk uit om te kijken waarover dat gaat.

Leerkrachten uit het basisonderwijs kennen als geen ander het geluidsniveau dat enthousiast spelende kinderen in de klas en op de speelplaats kunnen voortbrengen. In 2011 bracht professor arbeidsgeneeskunde Lode Godderis voor het eerst in kaart welk geluidsniveau een groep spelende kinderen kon opwekken en welke impact het rumoer heeft op het gehoor van leerkrachten. Hij voerde voor het onderzoek een reeks van geluidsmetingen uit in acht kleuterscholen.

Uit deze metingen bleek al snel dat vooral in de turnzalen erg hoge volumes worden gemeten, met pieken tot boven 120 decibel. Op speelplaatsen werden dan weer waarden tussen 90 en 95 decibel gemeten. Ook kale lokalen met een slechte akoestiek en een lange nagalmtijd creëren een versterkend effect voor lawaai, met waarden van 70 tot 79 decibel. De drempelwaarde voor gehoorschade ligt op dit moment trouwens bij 80 tot 85 decibel.

De omstandigheden waarin juffen en meesters in het basisonderwijs moeten werken, zijn daarom niet eenvoudig. Na jarenlange blootstelling aan al dat lawaai ondervinden leerkrachten vaak oorsuizingen, gehoorschade en hyperacusis of overgevoeligheid voor externe geluiden. Gelukkig wordt er op dit moment slechts bij een beperkte groep leerkrachten blijvende gehoorschade vastgesteld. Sommigen onder hen ondervinden trouwens ook stemproblemen omdat ze steeds weer boven het rumoer van de kinderen trachten uit te geraken.

Recent verscheen er in Het Laatste Nieuws en De Morgen een reportage over leerkrachten en begeleiders uit de buitenschoolse opvang in Kruibeke die sinds kort oordopjes dragen. Een akoestisch ingenieur legde al snel de link met de moderne architectuur, die met haar harde wanden en strakke lijnen onvoldoende geluiddempend zou zijn. Een professor neus-, keel- en oorheelkunde van het UZ Gent adviseerde leerkrachten dan ook om oordopjes te gebruiken. Ook in het vermelde onderzoek van Lode Godderis werd stevast geadviseerd om op maat gemaakte oordopjes met een filter te gebruiken tijdens piekmomenten.

Minister, worden er op dit moment richtlijnen meegegeven aan scholen om geluiddempende initiatieven te nemen voor de inrichting van speelplaatsen, turnzalen en lokalen? Beperkt deze problematiek zich tot het basisonderwijs?

Overweegt u stappen om scholen en leerkrachten te sensibiliseren rond deze problematiek? Overweegt u ook infrastructurele richtlijnen om het geluidsniveau in lokalen te beheersen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, ik begin met een kort woordje over de richtlijnen die vandaag bestaan. Er is een norm rond akoestische criteria voor schoolgebouwen. Die is van kracht sinds 1 januari 2013. In deze norm worden de vereisten bepaald waaraan schoolgebouwen moeten voldoen. Dat zijn regels van

goede praktijk. Het is een richtlijn, geen wettelijk bindende norm, maar een aanbeveling.

De laatste jaren is het akoestisch comfort uitgegroeid tot een zeer belangrijk aspect van de kwaliteit van schoolgebouwen. In ons eigen Instrument voor Duurzame Scholenbouw is een specifiek hoofdstuk rond akoestiek opgenomen. Daarin is er aandacht voor de geluidshinder door externe en interne bronnen. Ik geef een paar voorbeelden. Specifiek voor speelplaatsen wordt aangeraden te werken met geluidsabsorberende materialen of beplanting. De klassieke speelplaats met alleen maar harde materialen moet echt worden vermeden. Om geluidshinder door externe bronnen, zoals verkeer, tegen te gaan, worden geluidsgevoelige lokalen best weg van de geluidsbron gepositioneerd.

Onlangs was ik in een basisschooltje in Riemst met heel speciale tegels in het plafond. Het was spectaculair welke prachtige akoestische effecten dat had. Het is verbazingwekkend hoe we door het gebruik van de juiste materialen tot zeer goede resultaten kunnen komen.

Beperkt deze problematiek zich tot het basisonderwijs? Het hoeft natuurlijk geen betoog dat geluidsoverlast vooral voorkomt in het basisonderwijs en zeker in de kleuterklassen. Stemproblemen kunnen echter in alle onderwijsniveaus optreden, bijvoorbeeld door een foutief gebruik van de stem. Toen mijn moeder lang geleden in het onderwijs stond, heeft ze ook ooit stemknobbels gehad. Dat heeft weken aangesleept. Voor een leerkracht is de stem wel een elementair instrument. In een aantal gevallen is de geluidsoverlast voor leraren lichamelijke opvoeding groter, omdat zij vaak lesgeven in grote kale ruimtes met veel achtergrondlawaai.

Met sensibilisering zijn we volop bezig. Klasse heeft al heel veel aandacht aan stemproblemen besteed. Hetzelfde geldt voor School- en Lerarendirect. Toevallig heeft professor Godderis in de Lerarendirect van 24 oktober 2016 nog tips gegeven. Leerkrachten kunnen bijvoorbeeld zelf het goede voorbeeld geven door de muziekinstallatie niet harder te zetten dan nodig. Het zijn eenvoudige instructies die aandacht hebben voor geluid.

Ook de preventiedienst van de school kan een nuttige bijdrage leveren, en ons departement heeft een studiedag rond stemergonomie op touw gezet.

Tot slot is er ook nog de campagne 'Help ze niet naar de tuut!' van het Departement Leefmilieu, met tips om gehoorschade te voorkomen.

Het is goed dat de preventie-initiatieven aandacht krijgen, maar het is ook van belang de richtlijn die bestaat, maar waarvan niet iedereen op de hoogte is, onder de aandacht van onze scholen te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, uw laatste zin is zeer fundamenteel. De richtlijn bestaat en we moeten die onder de aandacht brengen. Wij doen dat met de stad ook naar de jeugdverenigingen. Afwijkingen op de muzieknormen zijn schering en inslag.

Gehoorschade is schade op langere termijn. Als iets op het moment zelf pijn doet, is het veel makkelijker om iemand van het gevaar te overtuigen dan wanneer pas jaren later de gevolgen merkbaar worden. Ik vind het van fundamenteel belang dat we de fysieke gezondheid van onze leerkrachten bij het uitoefenen van hun job beschermen. De gevolgen van lawaai of een foutief stemgebruik worden immers pas na jaren duidelijk. Ook foutief stemgebruik bestaat namelijk. Het is niet altijd het aantal decibels dat iemand produceert, dat voor schade zorgt: foutief stemgebruik kan daar ook toe bijdragen. In de privésector zijn

werknemers verplicht om vanaf 80 decibel gehoorbescherming te dragen. Nu is 80 decibel eigenlijk niet echt overdreven veel. We voelen het niet aan als storend geluid of lawaai, gewoon omdat we in ons dagelijks leven gewend zijn met een redelijk geluidsniveau om te gaan.

Ik ben de laatste om te pleiten voor verplichte hoofdtelefoon en oordoppen in de klas, in andere sectoren moet dat uiteraard, maar het is zeker het overwegen waard om die richtlijn waarover u spreekt en die klaar is, de verwijzing naar Klasse, naar School- en Lerarendirect mee te nemen in de communicatie, want op termijn gaan de leerkrachten zowel als de kinderen u daar heel dankbaar voor zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Als leerkracht met een heel zachte en stille stem kan ik mij daar iets bij voorstellen.

Ik wil nog een ander thema inbrengen, namelijk de beroepsziekten. Eén daarvan is hypoacusis, doofheid door lawaai, en heeft de code 1.603. In de regelgeving binnen onderwijs erkennen we wel de preventieve verwijdering ten aanzien van beroepsziekten in heel specifieke gevallen zoals hepatitis. Een erkende beroepsziekte voor het lerarenambt inzake doofheid zoals mevrouw Celis zeer terecht aanhaalt of problemen met de larynx zijn voor leerkrachten nog niet erkend.

Zij moeten telkens te individuen titel proberen aan te tonen dat de doofheid of stemproblemen die zich voordoen een lineair en oorzakelijk verband hebben met hun beroep. Dat is een niet-evidente weg om te bewandelen. Minister, is het niet zinvol nu deze resultaten bekend zijn om bij het Fonds voor Beroepsziekten in overleg te gaan over een meer structurele oplossing?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, ik erken wat u daarnet zei. Het sloot eigenlijk aan bij mijn eigen betoog.

Mijnheer Daniëls, ik ga die resultaten eerst eens grondig bekijken en dan zien wat er mogelijk is. Als het voor de ene kan en voor de andere niet, dat is inderdaad vreemd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de studievoortgangsbewaking – 219 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, tijdens de plenaire vergadering van 5 oktober 2016 ondervroeg ik de minister over het onnodig 'rekken' van studieloopbanen van studenten en de kosten die daarbij gepaard gaan. Steeds minder studenten behalen hun bachelorsdiploma binnen de voorziene drie jaar, waardoor de kost voor ouders en maatschappij oploopt. Tijdens deze plenaire vergadering gaf de minister aan dat in OV XXV is opgenomen in artikel IV.57: "Indien een student geen 60 procent van de ingeschreven studiepunten verworven heeft een vorig academiejaar kan bij een nieuwe inschrijving aan eenzelfde of andere instelling een bindende voorwaarde opgelegd worden. (...) Bij het niet naleven van deze bindende voorwaarde kan de student een volgend academiejaar geweigerd worden in dezelfde instelling waar de

bindende voorwaarde is opgelegd. Indien uit de gegevens van het dossier blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal opleveren, kan de inschrijving van de student geweigerd worden.”

Collega's, voorheen haalde 40 procent zijn bachelorsdiploma – academisch of professioneel – en nu is dat nog maar 30 procent. Meer dan 70 procent behaalt zijn diploma niet in de voorziene studieduur.

De instellingen zijn relatief vrij om daaromtrent hun eigen beleid te voeren. Er kan ook een perceptieprobleem ontstaan dat het in bepaalde instellingen moeilijker of gemakkelijker is om een diploma hoger onderwijs te behalen. Tevens is het verschil tussen de verschillende instellingen voor studenten niet altijd duidelijk, laat staan de motivatie van dat verschil. Minister, u gaf aan diezelfde dag nog samen te zitten met de hogescholen en universiteiten waarbij het punt van de studievoortgang op de agenda stond, alsook de uitwisseling van die informatie.

Minister, wat was het resultaat van het overleg dat plaatsvond op 5 oktober 2016 wat betreft de studievoortgangsbewaking? Zijn de instellingen bereid hun beleid op elkaar af te stemmen of aldus onderlinge concurrentie en het eventuele shopgedrag tegen te gaan? Welke concrete afspraken zijn er gemaakt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, ik heb in de plenaire vergadering gezegd dat ik dit met de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) zou opnemen, dat is ook gebeurd op 5 oktober. Ik heb daar het beleid ter sprake gebracht dat de instellingen voeren, elk voor hun rekening, binnen het aangepast decretaal kader.

Ik merkte een vrij positieve evolutie. Het aanvoelen is dat dit decretale kader de instellingen goede mogelijkheden geeft om, binnen de autonomie, tot een effectievere studievoortgangsbewaking te komen. Nu de verschillende maatregelen voor een eerste keer zijn toegepast, is er interesse vanuit alle instellingen om de effecten te monitoren en te analyseren. Dat is iets heel anders dan vorig jaar, toen alles aangekondigd werd. Nu is men geïnteresseerd in elkaars systemen. Van daaruit is men bereid om te bekijken of er meer afstemming wenselijk is. Dat is de concrete afspraak die nu gemaakt is, en de werkgroepen Onderwijs van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) gaan daarmee aan de slag.

Zodra de registraties in de Databank Hoger Onderwijs voor het academiejaar zijn afgesloten, kan mijn administratie de instellingen daarbij ook Vlaanderenbrede cijfers bezorgen. We kunnen al goed kijken wat de effecten zijn van de maatregelen, bijvoorbeeld rond het studierendement.

Hoewel iedere instelling de vrijheid heeft om binnen de contouren van het decreet eigen maatregelen door te voeren, zijn er mogelijkheden om shopgedrag tegen te gaan. Studievoortgangsmaatregelen die een instelling oplegt, kunnen ook onmiddellijk het gevolg zijn van resultaten die het jaar voordien elders werden behaald, bijvoorbeeld minder dan 60 procent van de studiepunten. Ook bij een overstap naar een andere opleiding of instelling kan een student daar dus onmiddellijk bindende voorwaarden krijgen, op dezelfde manier als studenten die binnen de instelling blijven. Dat is ook belangrijk in het kader van een gelijke behandeling.

Alvorens grote uitspraken te doen over de beperking van de autonomie van de instellingen, mijnheer Daniëls – ze zijn geïnteresseerd in de effecten van elkaars maatregelen, dat heb ik gemerkt, er kwamen spontaan vragen – stel ik voor dat we nu goed kijken wat de effecten zijn. Misschien kunnen we in onderling overleg

tot meer coherentie komen; het zou zonde zijn om onmiddellijk weer decretaal van alles te regelen. Ik durf dat voor te stellen omdat ik gemerkt heb dat de interesse authentiek was. Het zou goed zijn om dat een kans te geven en gezamenlijk stappen vooruit te zetten.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dat stemt mij en ons zeer tevreden. De koudwatervrees die er vorig jaar was – de temperatuur benaderde het vriespunt – heeft nu plaats geruimd voor enige openheid en interesse voor de anderen.

Alle data zijn beschikbaar, minister. Hoe moet ik mij dat voorstellen? Als student X eerst in instelling A heeft gezeten en vervolgens naar instelling B gaat, kan men met de invoering van het rijksregisternummer zien voor welke opleidingsonderdelen hij ingeschreven was en examens heeft afgelegd en welke resultaten hij heeft behaald, en automatisch welke voorwaarden er in de andere instelling gekoppeld geweest zouden zijn. Vooral dat laatste vind ik interessant, of is de maatregel enkel bekend binnen de eigen instelling? Is er een automatische transparantie?

Wat ik zie bij instellingen die enige reserves hebben om effectief snel over te gaan tot heroriëntering, dat is natuurlijk het financieringssysteem. Dat maakt dat als jij er meer weigert, of zegt 'dit stopt' of een ander parcours laat lopen dan je buur in het geslotenenveloppesysteem, dat wil zeggen dat je jezelf financieel in de voet schiet. Als je heel veel studenten hebt met plafonds en je zit daarboven, dan doet je dat niet zoveel, maar dan kost het nog altijd een euro. Voor vele kleine instellingen kan dat wel aanzetten tot een ander soort beleid. Ik wil zeker geloven dat ze meegaan uit interesse. Moeten we niet ook naar het financieringssysteem kijken?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik kan alleen maar de laatste zin van collega Daniëls onderschrijven, namelijk dat het financieringssysteem er niet toe mag leiden dat bepaalde universiteiten zich in een moeilijkere positie bevinden om maatregelen te nemen dan andere. Dat is momenteel wel zo.

Anderzijds, minister, vind ik het belangrijk dat universiteiten maatregelen kunnen nemen, passend in hun eigen pedagogische visie. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag daarover kan ik lezen dat alle universiteiten maatregelen genomen hebben en dat het enkel een perceptie is dat men aan bepaalde universiteiten gemakkelijker verder kan boeren zonder bindende voorwaarden. Er is alleen een verschil in hoe je bepaalde maatregelen zou gaan aanvoelen. Bij mij leeft niet de perceptie dat er universiteiten zijn die er losjes over gaan als een student heel weinig presteert. Integendeel, de bindende voorwaarden komen er heel snel als men minder dan 50 of 60 procent of zelfs 75 procent van de studiepunten behaalt waarvoor men ingeschreven is. Ik vind dat een zeer goede zaak dat men studenten op hun verantwoordelijkheid wijst.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Een problematiek die mij bezighoudt, minister, is in welke mate de flexibilisering van het onderwijs heeft bijgedragen tot de democratisering ervan. Ik weet dat dat er voor een deel los van staat. Misschien zijn daar al onderzoeken over gebeurd en kunt u ons de coördinaten daarvan bezorgen. Mocht dat nog niet gebeurd zijn, lijkt het mij echt interessant dat dat eens bestudeerd wordt, want ik vrees soms dat die flexibilisering een averechts effect heeft op de democratisering.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat de hele financieringskwestie betreft, collega Daniëls, hebt u daar inderdaad een punt, maar als we het financieringssysteem wijzigen, is dat een groot manoeuvre waaraan we moeten beginnen. Ik kan dat dus niet alleen op dat vlak doen. U hebt dat een tijdje geleden al eens gesuggereerd. We houden dat nu in het oog.

Het is juist dat elke instelling maatregelen genomen heeft. Dat zien ze ook van elkaar. En we zien nu ook voor het eerst dat als je bijvoorbeeld de maatregelen die Gent genomen heeft – 75 procent in het tweede jaar – legt op de maatregelen die Leuven genomen heeft, en je bekijkt die twee jaar, de resultaten bijna niet verschillen. De maatregelen die men neemt, zijn uiteindelijk dus even succesvol.

Dat is de reden waarom men plots geïnteresseerd is in elkaars maatregelen: wie doet wat, kunnen we daar wat meer stroomlijning in brengen en wat wordt er bereikt? Voor mij is het nuttig om dat eens te laten onderzoeken. Als je dan tot de conclusie komt dat iedereen wel zijn verantwoordelijkheid neemt en dat het ook effectief een effect heeft, zijn we niet zo slecht bezig, als instellingen onder elkaar.

Dan vroeg u ook aan welke informatie men kan. Stel: ik ben student X en ik schrijf me in aan instelling 1. Maar het lukt niet, en ik ga naar instelling 2. Dan kan instelling 2 perfect mijn volledige studieverleden en de behaalde resultaten zien. Instelling 2 kan niet zien welke studievoortgangssancties of maatregelen er genomen zijn, maar dus wel de resultaten. En de instelling kan met die resultaten aan de slag in het eigen beleid. Dat is nu dus mogelijk, en ik vind dat een goede zaak, net om shopgedrag te vermijden, want anders heb je ten eeuwigen dage een eerste kans. En dat is natuurlijk niet goed.

Mijnheer De Meyer, ik weet niet wat de precieze teneur van uw vraag was, maar het is niet zo dat de flexibilisering de democratisering vermindert. Er is in 2014 al een onderzoek uitgevoerd, en daaruit blijkt dat het aantal afgeleverde diploma's toeneemt. Maar de studieduur om ze te halen, verlengt ook een beetje. Je kunt niet zeggen dat we plots een veel groter afhaakgedrag hebben. Het aantal diploma's dat afgeleverd wordt, stijgt.

Jos De Meyer (CD&V): Het hangt er natuurlijk van af bij welke groep van de bevolking.

Minister Hilde Crevits: Globaal stijgt het aantal wel. Maar in 2014 is er dus een onderzoek geweest. U zult die coördinaten krijgen, zodat u dat ook kunt raadplegen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt, minister. Ik ben zeker blij dat de instellingen naar elkaar aan het kijken zijn om te zien wat er gebeurt. Het is ook goed dat ze een zicht hebben op wat een student gedaan heeft. Ik weet niet goed wat de ratio is achter de maatregel dat ze de studievoortgang niet kunnen zien. Het lijkt mij perfect mogelijk om die ook zichtbaar te stellen. Dat is een en dezelfde student. Wie die dan begeleidt, dat maakt an sich niet zoveel uit.

We hebben het al een aantal keer gehad over het financieringssysteem. Ik vrees dat we daar toch naar zullen moeten kijken, als we echt willen dat iedereen met dezelfde doortastendheid mee op de kar springt.

Er zijn nog twee andere punten die ik in het verleden al geregeld heb aangehaald, maar die ik hier niet heb meegenomen. Ik ga het nu toch doen, omdat collega De Meyer er ook over begint. Ten eerste is het leerkrediet een kwestie die

we in dezen moeten hervormen en concreter en transparanter maken. Het feit dat je de eerste zestig dubbel terugkrijgt, ongeacht de termijn die je erover doet, lijkt mij toch een beetje bij de haren getrokken.

Ten tweede maakt de flexibilisering natuurlijk dat ook het aantal opgenomen studiepunten – ik verwijs naar eerdere schriftelijke vragen die ik daarover gesteld heb – daalt van 57 naar 50, als ik het mij goed herinner. Dat maakt natuurlijk wel dat je de studieduur verlengt. Ik wil dan niet alleen wijzen op het financiële gevolg voor de overheid, de student en de ouders. Maar in het licht van de loopbaanvoorwaarden, collega's, wil dat ook zeggen dat die student mogelijk langer zal moeten werken dan zijn pensioendatum, aangezien zijn loopbaan later begint. Ik denk dat we dat nog wat meer onder de aandacht moeten brengen.

En er is ook nog de volgende vraag, die in heel veel instellingen gesteld wordt. Iemand die een volledig jaar van 60 studiepunten opneemt en 67,4 procent haalt, heeft geen onderscheiding. Iemand die dat splitst over 2 jaar en eerst 27 studiepunten doet en dan nog eens 33 studiepunten, en die behaalt, als je de twee jaar optelt, 77,5 procent. Is dat dan werkelijk een grote onderscheiding waard? Of niet? Voor het verkrijgen van FWO-beurzen (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek) spelen je aantal graden immers een rol. Dat zijn discussies die zich momenteel afspelen in instellingen van hoger onderwijs. We moeten dus toch eens nakijken of er op dat vlak geen effecten zijn die we niet willen bewerkstelligen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.